

ప్రతి దినము వకటింప (బడును)

Vol. 9! } ఔన్నపట్టణము 1923 వ సం॥ మార్చి నెల 5-వ తేది సోమవారము } No. 280
సంపుటము = } కుండుభినామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస బహుళ తృతీయ 3. } సంచిక 2౮౦

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

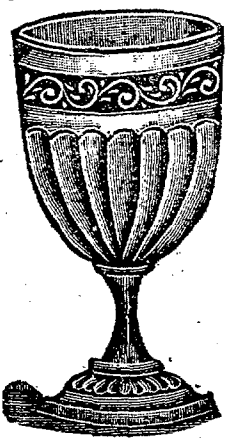

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము, అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమంగళము. నశలుమందులవలన మోసముగలుగను. చంచభావచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను ప్రసిద్ధి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మానవృక్షము, చొక్కపు వెండికి, సవరము బంగారుకు వూచీనిచ్చుట

మొదలగు వాటిని గురించి మావద్ద లావాదేవీ చేయుచున్న ట్రియ, మీకు మిత్రులు, బంధువులు, తెలిసినట్టి వారి మూలముగా యిదివరలోనే తెలుసుకొనియుండును. ఒకసారి ఒకచేరము మావద్ద చేసిన మత్స్యమును మమ్ములను మరువరని మాదృఢవత్సవము. చొక్కపు సీబు వెండిచే తయారుచేయబడిన గిన్నెలు, కంచములు, తిరుగుచెంబులు, టీపెట్టు, గంధపు గిన్నెలు, పన్నీరుచెంబులు తప్పని పూజసామానులు ఇవి యవి యనకేల మీకు కావలసివచ్చిన తయారుచేసి సిద్ధముగా నుంచబడియున్నది.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ
25, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(బ్రహ్మజ్యోతిషము) రత్నావళి 920 పుట

ఇది ఆయుర్వేదవేదములతో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు కుడిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, తవ్వకమూర్తము మొదలగు విలువగల వస్తువులు చేయబడినవి. ప్రతి గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగా చూచి తయారు చేయబడియున్నది. శ్రీ శివభాగవతములో నకవారిద్విత్యతే. మేధాయోగంబివనన కామోద్దీపనకృత్యము. జుద్ధిని, ఆయుర్వేదమును వృద్ధిచేయును. కీరీతమునకు కాంతినిచ్చును. హేమ్యుగ భాతువునై జేసి కామోద్దీపనము జగతిగించును. అదిమాత్రము, కుయ, శుభిలోగములు, మొదలగు భాతుకీయకరములగు వ్యాధులలో హేమ్యుగ నుక యోగకరము. ఉపయోగించువిధానము నుండుతో బలపడును. మే 25 మాత్రము రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్ వసులైన మూలధనము 1,12,925.

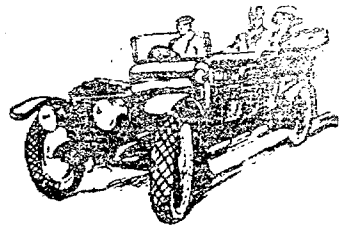
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హోన్ రోడ్డు హుంతురోడ్డు, మద్రాసు.

నిర్దుష్టముగ రయారతయబడిన కాశ్మీరవేదములకు పుట్టినిల్లు. క్యాబులగు ఉచితముగా పంపబడును. మా శిష్యుమందుల వలనను, ఇతరు కూడ ఇదేమో స్వరూపము చేయుచుండుట వలనను మోసపోకుము.

ప్రాంతీలు:— (1) 149, హైరోడ్డు తిరువళిక్కేనే మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరువళి, (3) 402, టంకశాలవీధి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయపేట, మద్రాసు.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

రెండుమాసములలో మోటారుబుద్ధి నడుపుటయు, ఏ భాగములు ఏయే పనులు చేయునో మున్నగు విషయముల తెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు ప్రాయము:—

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADRAS.

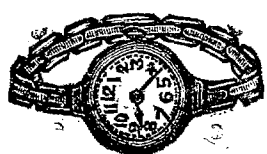
30 దినములువరకు

మిక్కిలి తగ్గినవెల! రిగర్డేయబు! GENTS & LADIES ROLED GOLD RADIUM BRACELET WATCHES.

8 సంవత్సరము గ్యారంటీ.

కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం బ్రేస్ లెట్ వాచ్

క్రొత్తమోస్తరు ఆమెరికా U. S. A నుంచే గడియారములు!

ఈ గడియారం మాయముక్తి సౌక ఆర్ధరత్న దృఢమైన లీకరు సామానులతో తయారు చేయబడి ప్రతి సంవత్సరము రేడియం అను

శక్తవ పెట్టబడియున్నది. చీకటిలో దీపము సహాయములేక గృహము చూడగినట్టి బ్రేస్ లెట్ యను చేతిగొలుసు, చిన్నది. పెద్దదిచేయవల్లు స్ప్రింగ్ పెట్టబడియున్నది. ప్రతి గడియారము ఛక్కగా 38 కోట్లంబి 8 సంవత్సరములు గ్యారంటీ ప్రక్రియతో తయారుచేయబడును. మీయుక్కు విలాసము తెలియవల్లు విశేషముగా ప్రాయశలెను. వి. సి. ఛార్జి ప్రత్యేకము 1. రత్నంబు కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం బ్రేస్ లెట్ ముంజేటి గడియారము, డిట్లో స్ప్రింగ్ గొలుసు చేరి రూ. 8-8-0. 2. 4. మూల డిట్లో గొలుసు చేరి రూ. 9-8-0. 3. 8 మూల డిట్లో గొలుసు చేరి రూ. 10-8-0.

సోల్ ఏజంటు—సారధి, అందు, కో. తపాలుపెట్ట, నెంబరు 1202, జి. పి. బి. మద్రాసు.

J. A. Simpson
Controller of stores

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు

28 వ తేదీని కడలూరులో నొసంగిన గంభీరోపన్యాసము

కాంగ్రెసు పక్షమున నే నిలుచుదు

స్వరాజ్యనిర్మాణము మన చేతిలోనే యున్నది

దేశభక్తుని నాకస్మికము 27-వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు కడలూరు 17-వ తేదీ వారికి ఘనముగా స్వాగత మొసంగలేనని కాంగ్రెసువారు గొప్ప ఏర్పాటులను చేయుచుండ నున్నందున లిట్లు చేయుటచే చాల నప్రయత్నము జరిగినది. జెయిలువారిచ్చిన బండిలోనే దేశభక్తుడు చెరసాలనుండి తిన్నగా కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వచ్చువరకును వారినిబడుటల చేసిన విషయమెవ్వరికిని తెలియదు. ఈరీతిగా కడలూరువారు ఘనముగా స్వాగత మిచ్చుటచే చెయ్యలేనని యుద్దోగ్యులు ప్రయత్నించినను దేశభక్తుని గౌరవమునకు తగినరీతి నే పాటలు ఘనముగా స్వాగత మొసంగి యుద్దోగ్యుల కన్నుగడను విఫల మొనరించిరి.

కడలూరులో ముజవీరులనుండి కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు దేశభక్తులను విడిచి వీడ్చుటచేసెను. 28 వ తేదీ: జూలముండి కాంగ్రెసు ప్రచారకులు దేశభక్తుని సందర్శించిరి. సాయంత్రము చాలచుండి వ్యాయవాయులు వచ్చి వారిలో కాజీయస్థినిగూర్చి సంభాషించిరి. సాయంత్రము 6 గంటలకు పూజనీయమగు నీమహానాయకుని ఊరేగింపుతో ప్రై:కస్థలము వకు గొనిపోయిరి. అచ్చటమిక్కిలి గొప్పస్వాగతసభ జరిగినది.

బహిరంగ సభ

అసభకు ఓ.ఆర్. రఘుపతిశాస్త్రిగారు రధ్యక్షత వహించిరి. మొదట జాతీయగీతములను పాడిరి. కాంగ్రెసు కార్యకర్త సన్మానపత్రమును ప్రవీణభాషయందు చదివిదేశభక్తులకు సమర్పించెను.

మహానాయక! మీరొకరిన దేశసేవ ఆగణ్యము. మీరనిత్రామ మిపుడు భారత దేశమున ప్రతియింటను నిత్యపాతస్మరణీయమై పోయినది. మేము కాంగ్రెసు మహాసభకును గాంధీమహాత్ములకును చాల విధేయులము. తమకును మహానాయకుల కందరికిని కడవముల సర్పించు చున్నామని యందు వివరింపబడెను.

దేశభక్తుని ప్రసంగము

దేశభక్తుడు ఒకటిన్నరగంటలసేపు గంభీరోపన్యాసము వొసంగెను. దానిని వి. రామానుజాచారిగారు అరకమున సభ్యులకు వివరించిరి.

మీరువాడు స్వాగత మొసంగిన స్వాగతమును సమర్పించి నందులకు నేనుమీకు చాలకృతజ్ఞుడను. నీటిట్లా: నీటికముగ చెరసాలనుండి వచ్చుటలన మీ కేదైన నిబ్బందికలిగినచో నందులకు ప్రభుత్వమువారే బాధ్యులు. వారితనమువారు చేయదలచిన కార్యము నెరవేరదు. వారు చేసినకార్యము భగవంతునికి ప్రీతికరముగాదు. ఇట్టిసాధనములవలనవారు మనయద్వయమును నిరోధించుచుచున్నారు. నన్ను వారెట్లుచుందుననే వదలుటలన నన్నుగ హితునిచేయదలచి రేమో గాని నేనందులకు వారికి వందలముల సర్పించుటలను. నేను దేశ విషయములను వదలి గుమారోచిత్రమైనదిగాన నేనుప్రతి ఒక్కపాక్షమును తెలుపబలముగాని నేనువినిన సంగతులనుబట్టి కొన్నివిషయములను నిర్ధారణచేయుకలిగితిని. వీనినిమరల మార్చుకొనవలసి కచ్చునేమో తెలియదు.

గాంధీమహాత్ముడు

అసహాయోద్యమము ప్రారంభమైరెండువత్సరములైనది. దానివలన మహాత్ములములు కలిగిన చాలచుండినాయకులు చెరసాలల కేసిరి. ఇదిభారతమున కొండులకు దేశీయులు వేల కొలదిగా నెన్నడూ చెరసాలలకు కేలేలేదు. ఈలాభము అసహాయోద్యమ ఫలితమే. చెరసాలలకు వెళ్లుటలన గొప్పలాభ మేమియును కలుగదని మీరు తలంపవచ్చును. గాని ప్రజలలో రాజకీయవిశ్వాసమును కలిగించుటకు కారాగృహవాసము చాల ప్రయోజన కరమని నాఅభిప్రాయము. కారాగృహమున కేగిన వారిలో:

అ మహాత్మపస్వి - ఆమహా మోగి - భారతవర్ష మహానిధిగూర్చి - సకలజగజ్జననసేవ్యమాన చరణకమలు డగు సద్గురుమూర్తియగు గాంధీ మహాత్ముని గూర్చి మీకు నేనుతెలుప బనిలేదు. మహామహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్లిన దానిగా నవటి భారతీయులకొరకుతనసర్వస్వమును సర్వోత్తమ భారపోసెను. అచట మనదేశీయులుచాలాఅపరాధులకుపాటు పడునని 18 సంవత్సరములు నున్నప్పటికీ వానిగా నుండి నడికను భనమునా ద్ధి చుచుండినగాంధీమహాత్ముడు స్వామివాదినివృత్తిపదవి నేసెను.

తన యావదాప్తిని భనమును దేశసేవ కర్పించెను. ఇపుడాయన నిరతుడుగా నున్నాడు. ఇది నాది యని ఆయన చెప్పకొన దగిన జీవితము నిపు డాయనకు లేదు. అట్టి మహనీయుని కన్నటి భరతమాత క ర్ప ము న నే మ న ము గూ డ జనించితిమి. భరతమాత పుత్రతత్వములందు గాంధీ మహాత్ముడ నర్హునిరాజమై విరాజిల్లుచున్నాడు. గాంధీమహాత్మునికి నమశ్చకాలములమై మనము మనగలుగుట మనపూర్వపుణ్య ఫలముగాన నామహాత్ముని సదుపదేశములను మన మనుష్ఠింపవలెను. ఈ ఉపదేశములు దేశీయుల మనసములందు బాగుగా నెలకొనకపోవుటయే మహాత్మున కత్యధిక సంతాప కారణమైనది. ఆదేశోద్ధారకుని పట్టువశకు నిష్కల్మషమగు కృతజ్ఞతకలదేని మనమోసని ఆదేశములను కొనసాగింపవలెను. అట్లుమనము చేయుటమహాత్మునికోక యువకారముకలంతుట అనిచేము. మహాత్మున కెవ్వరు గాని చేయవలసిన ఉ.కార మేదియును లేదు. మనదేశీయులకు గౌరవమును సమమాన్యమును భావింపవలసివారికి మేలు కలిగించుటమన మనకు విభాగ్యత కలుగుటమన మనము దేశసేవ నొసరింపవలెను. ప్రస్తుతము పరిపాలకులుగా నున్నవారు కేవలము ఆ విభాగ్యమునకు కాలమునందే మార్గకర్తమడన మహారాజు భరతఖండమును పరిపాలించెను. ఆతేట అన్నిమతములవారిని రావించి మహాసభను జరిపి శ్రీ గౌతమబుద్ధదేవుని భర్తములనుగూర్చి చర్చపాగించెను.

అసభకు వెళ్లుటలములవారు తచ్చి చర్చించి బుద్ధదేవుని భర్తములు సమంజసములని ఆగిరించిరి. ఆ కాలమున నేమరియొక హిందూసనాతన భర్తములంబు డగు మహారాజు గూడ రాజ్యమేలుచుండెను. ఆతడు స్వభర్తముల ననుష్ఠించుచు బుద్ధదేవుని స్మరణముగై గూడ పూజించుచుండెను. వారితరులములు భిన్నములైనను వారి కెట్టి విరోధములేదు సమానము పూర్తిగా నుండెను. దేశాదాయమునుండి రాజకీయవ్యయములు పోయి మిగిలిన భనమునంతను రాజు స్వయముగ భరించు రత్నా భరణములను గూడ భగవారమున భద్రపరచుచు ఆభనమును నగలను రాజు విద్యాంసుల కొసంగుచుండెను. విద్యాకాలము ముగిసి ప్రజాసంస్థలకు గూడ రాజు భన మొసంగుచుండెను. భన మంత విస్తారముగ నిలువయుండుటచే దానిని పుచ్చివెట్టుటకు ముప్పుదినములవరకును పట్టుచుండెడిది. ఈ విదేశ ప్రభువులు మృగప్రాయులై ఆటవికులై యున్నపుడు మనభరతఖండము లతులై శ్వప్రయతో కులమగుచుండెను. ఇపుడు మనము స్వరాజ్యమును కోగగా మీరందుల కర్మలుగారిని వారు తెలుపుచున్నారు. ఈ ఆచరణ మన కెప్పటినుండి కలిగినది? అందుల కేదైన తిప్పియ్యము కలదేని అయ్యది మనదేశీయన నీటిటిపు ప్రభుత్వము ప్రారంభమైన తిథియేయై యుండవలెను. మేము పరిశీలించి ఆచరణ కలిగిన దని తోచినపుడు మీకు స్వరాజ్యమిచ్చెదమని వారు తెలిపెదరు. కాని యీవ్యాఖ్యానిత కేవలమునాటికేడు. తన అభిప్రాయమునకు తానే న్యాయోక్తయగుచున్నాడు. మిత్రులారా! యిందెట్టి యీవియును లేదు. స్వరాజ్యము మనకు జన్మహక్కుని మన మడుగుచున్నామనిగాని దేహి యని ప్రార్థించుట లేదు. ప్రార్థనలు, విజ్ఞప్తులు జరిపెడు కాము గలిగినది. కాన స్వరాజ్యస్థాపనము మనచేతియందే యున్నది.

అసహాయోద్యమమువలన కలిగిన లాభములు

ఇంతకును మనదేశీయులు పరిపాలించునది భగవంతులే గాని ఆత్మసాక్షాత్తులగు నీవి దేశీయులుకాదు. ఏ ప్రభుత్వకార్యాలయము కైన పోయిచూడడు. మండలమున కొకరిద్దం తప్ప తక్కిన వాండరును మనదేశీయులే. ఈదేశమునందలి ప్రస్తుత పరిస్థితులకు కొంతవరకు దేశీయులే బాధ్యులు. కాంగ్రెసు మహాసభవారి ఆజ్ఞాపాతము దేశీయులందరును పనిచేసినచో యిపుడు ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయుచున్న వారుగూడ విడిమించినచో వారి ప్రభుత్వములై ప్రభించుట నిశ్చయము. అసహాయోద్యమము ఆకాభంగమును కలిగించెనని కొందరుచురు. సంగతులను నిదానముగా పరిశీలించినచో ఆకాభంగమే లేదనియు అత్యధికమగు లాభమే కలిగినదనియు స్పష్టమగును. 37 ఏడ్ల క్రితము కాంగ్రెసు మహాసభ ఏర్పరచుటచే, 38 కాంగ్రెసు మహాసభలు చేయబడలేదనియ న కార్యమును రెండు ఏండ్లలో అసహాయోద్యమము నెరవేర్చుకలిగెను. ఉద్యమము పామరజనులలో కూడ

పూర్తిగా వ్యాపించినది. రాజకీయోద్యమము ప్రతికల్పయందును గూడ వ్యాపించినది. ఇది అసహాయోద్యమమువలన కలిగిన మహత్తమమగు ఫలితము. మహాత్ముని సందేశము ధీల్లికిని పల్లెకునుగూడవ్యాపించ జేడబడినది. స్వరాజ్యకల్పము వాడుకమాట యైపోయెను. గాంధీ మహాత్ముడు త్రింత్రోత్పాటి భారతీయులకును మరమపూజ్యుడయ్యెను. గాంధీమహాత్ముడు తొలికర్షణమున తిలక్, కృపాజీ, నిధికి కొటియాపాయలు సమకూర్చెను. వెనుకటికర్షణలమీదనే మన మాందోళనము చేయుచున్నచో అంత మొత్తము నెన్ని కేతాబ్దుములకైన సమకూర్చుటలము. అసహాయోద్యమము కలన నే యిట్టి అత్యధిక కార్యములు జరిగెను. ప్రజలలో నిష్ఠ అత్యధికమై కా సము కలుగుటలన ప్రభుత్వమునందును మాన్యుకలిగినది. అసహాయోద్యమము వృత్తిపించినది. దానిని సమాధిచేసి ఆగోరికర్షణ కొక చిత్రిఫలమును నెలకొల్పినదేనని ప్రభుత్వమువారు చెప్పెదరు. ఈలాభము నాపుగారు చెరసాలలకు వచ్చినపుడు చెరసాలలో నేగాని దేశీయులందరమహానాయకులెవ్వరు లేనేలేదని చెప్పిరిని తెలిసినది ఇది నిజమేనా? (సభలో కాదు, కాదను కేళు). ఉద్యోగ సతీతిగా చెప్పుచుందురు. వారొకరితిగా కచ్చి ముయొకరితిగా చేయుచుందురు. ఒకరితిగా 18 సంవత్సరలలో వాని యింకొకరితిగా ననుష్ఠాన మొనరించెదరు. మనలో కొందరు పూర్తిగా ప్రభుత్వవ్యామోహితులై యుండుటచే వారు స్వల్పత్రాలోచన కళకులై యున్నారు. ఇదియే దాస్యభక్తి. నే కేళ్యైతిగాని నిరసించుట లేదు. కాని దేశీయులందు కొందరిట్టి దాస్యభక్తి కలదనుట నిశ్చయముగాక దానిని మనము ప్రశంసించి తప్పుదు. అంగవిద్య నభ్యసించినవారే అసహాయోద్యమమున చేరుటకు జంకుచుందురు. నేనుగూడ నట్టివాడనీ. నేను అసహాయోద్యమ నిర్ధాంతమునంగి కరించితిని గాని అది అనుష్ఠానసాక్ష్యము కాదని సంతయుచితిని. కాని దేశీయులమహాసభవారు త్రవ్వవొసంగిన పీఠుట వారియొద్దనితలవాల్పుటయే నావిధిగాని దానిని కంకించుటకు నాకధికారములేదని నేను నిశ్చయించితిని. కాంగ్రెసు మహాసభ మనదేశీయులకు మాత్రసభ. ఉత్తమోత్తమ ప్రజాసంస్థ అది యొక్కటియే. దాదాభాయి నారోజీ, గోల్లే, బదరుద్దీను త్యాబ్జీ, లోకమాన్యతిలకు, ప్రభుత్వలకు మహానీయులు. తమ సర్వస్వమును దారవోసి ఆమహాసభను నెలకొల్పిరి. అట్టిమహాసభవారు చేసిన తీర్మానములను మనము తృణేకరింపవచ్చునా? వానిని నిరసించుట భర్త మగునా? భారతసామ్రాజ్యమునకు ప్రధానప్రభావరేషడము కాంగ్రెసు మహాసభయేగదా? అట్టిమహాసభ వారి తీర్మానములనే మనము తృణేకరించినచో మన మీదేశీయులందరుండుటయే అనుచితము. మహానాయకులను నేనునిరసించుటలేదు గాని మనము ఏకీభవించిన ముగలుగుదుము. లేనిచో హతమయ్యెదమని మాత్రము నేను విన్నవించెదను.

చిత్తరించిన దానుగారు దేశవిభాగ్యత కలవారు. తెలంగాణ 20-30 వేల రూపాయలను గడించుచుండిరి. అసహాయోద్యమము కొరకు తనవృత్తిని వదిలివేసిరి. అట్టి స్వాధ్యత్వాదులు దేశభక్తుడనాలాచితముగ పనిచేసెనని చెప్పుట సాహసమేయగును. ఇతర ద్ధరణములెప్పుడు మరయొక యెడదేశమే దానుగాక లేదు. గాని గొప్పవారిగూడ బొకప్పుడు పొరబాటు కలుగుచుండును. ఏమిటలైన నేమి కాంగ్రెసు మహాసభవారి అసలని దానుగారు కనాపహింప వలసినదనియే నాఅభిప్రాయము.

శాసనసభలు

కానకసభలకు వెళ్లి అసహాయోద్యమము మొనరించి ప్రభుత్వము సాగవంద చేయవలెనని దానుగారు తెలిపిరి. వారి అధ్యక్షతకొనబడవలెననియు ప్రభుత్వము నాకరించు కలములేదు. ఒకటిరెండు కోజులలోనే దానిని చదివెదను గాన నాది మయమున నేనిట్టిదేనియును తెలుపకు గాని కాంగ్రెసు మహాసభవారి తీర్మానమును దానుగారు స్వీకరించుట గంచి లాభరహితముగాదని మార్తము తెలిపెదను. అద్యుపాయములకు దానుగాను దేశీయులకు మావలసినది మార్త మిట్టి అధికముగాదు. ఇంతవరకును కానకసభల ఒహిష్కరణమునుగూర్చియే మనముబోధించితిమి. అంగప్రవాప్తియనందదియే ప్రధానముగా మహాసభకు తెలియ. క్రిందటియన్ని కలకు చాలచుండి ఒకట్లు పట్టని శ్వలేదు. చాల ఒట్లుపెట్టెను ఖాళీగా నుండుడెను. ప్రజాసంస్థల బోధించి మరలనిపుడు భిన్నముగ నెటువొధించెనని? ఒకరుఒకరునిచ్చునీ తెలుపుటయు యింకొకరు కలదనుటయు జరిగినచో ప్రజలకు నాయకులవై విశ్వాసము తొలగిపోవును. చెరసాలలకు

ఇందులకు దీర్ఘముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చి నక్కరలేదు. మేము మా పక్షపు బలము ననుసరించియు, కానన సభయందు మేముజేసినవి అనుసరించియు, నియోజకవర్గము వారిని ఎదుర్కొను విషయమై భయపడనక్కరలేదు. ఇట్టిపన్నాగముల నవలంబించ నక్కరలేదని విమర్శనము లొనర్చిన గౌరవప్రభులు తెలిసికొనవలయును. ఇంక నాటి సంబంధించిన కాఖ అవినయమై కొంత చెప్పెదను. వ్యవసాయకాఖ వృద్ధిచెందుట లేదనియు దీనివలన ప్రజలకెట్టిభాదము కలుగుట లేదనియు కొందరు చెప్పినారు. కాఖయందలి ఉద్యోగులసంఖ్య స్వల్పము. ఇంకను ఎక్కువమంది ఉద్యోగులన్న ఇంకను లాభకరమగు విధమున పనిచేయవచ్చును. మేమెన్నియో తనిఖీయము లొనర్చుచున్నాము. పంటలు అధికముగ పండుటకును మంచిపంటలు పండుటకును తగు సౌకర్యములను కలుగజేయు ఈ కాఖ ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ కాఖవారు తయారు చేయు ఎరువు విత్తనము లుజయోగించుచున్నవారికి ఈ కాఖవలని లాభములు తెలియును. కొంతయుత్రూరు కళాకాల విద్య విద్యాలయమునకు చేర్చబడినది. మలబారునందు అనకాపల్లి యందు రెండు క్వరసాయపాతశాలలు స్థాపించబడినవి. ఈ కాఖకు స్వయమగు ధనమువలన రైతులకన్నియో కలులు లాభము కలుగుచున్నది. పరిశ్రమకాఖ క్రమముగ వృద్ధిచెందుచున్నదనియు, సహకార కాఖ వలన గొప్పలాభములు కలుగుచున్నవనియు మంత్రిగారు తెలిపిరి. ఖర్చులు తగ్గింపవలయునను ఉద్దేశముతో ఉన్నతోద్యోగులను కొన్నిటిని భారీగ నుంచుటచే బడ్జెటుమొత్తమునందు కొంతసాము క్యయము కాలేదని మంత్రిగారు చెప్పిరి.

గా. పానుగల్లు రాజుగారు

గా. పానుగల్లు రాజుగారు ఇట్లు చెప్పిరి. లోకలు బోర్డులకు గ్రాంటు ఇచ్చుటకు 17 లక్షలు ప్రత్యేకించినందులకు ఆర్థికసభ్యులకు కండనము లర్పించుచున్నాను. వైద్యకాఖ యందు ఉన్నతోద్యోగులు ఇండ్లొందునుండి వచ్చుటచే రాష్ట్రీయోద్యోగులు ఉన్నతస్థితికి వచ్చుటకు వీలులేకున్నది. ఇది ఆక్రమముగ నన్నది కాని ఈ పద్ధతిని మార్చుట నాకు అధికారము లేదు.

పిచ్చుట ప్రధానమంత్రిగారు ఆరోగ్య సంరక్షణ విషయమై ప్రభుత్వమువారు గావించుచున్న ప్రయత్నములకు వివరించిరి. స్త్రీలకు వేలూరునందు ఒకవైద్య పాఠశాల యొక్క దనియు త్వరగా చెప్పిపురియందోక పాఠశాల స్థాపించబడుననియు, విశాఖపట్నము నందోక వైద్యకళాశాల గుంటూరులో ఒకవైద్యపాఠశాల స్థాపించు విషయమై ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారనియు చెప్పిరి. కుటుంబోగులకు మరియొక వైద్యశాల స్థాపించబడుననియు మొత్తముమీద ఈ కాఖ యందు 6 లక్షలు క్యయము తగ్గింపబడెననియు మంత్రిగారు చెప్పి తమ ఉపన్యాసమును ముగించిరి.

గా. సర్ హబిబుల్లాగారు

పొద్దుపావుల చేతను తనకు సంబంధించిన కాఖల విషయమై ఎవ్వరును విమర్శించనందులకు తాను అధికముగ ప్రత్యుత్తరమివ్వదలచు కొనలేదని సర్ హబిబుల్లాగారు చెప్పిరి. అన్ని కాఖలు రెదినూ డిపార్టుమెంటుచే ఆధారపడియుండవలసివచ్చుటచే ఈ కాఖ ఖర్చులంత అధికముగ నున్నవనియు సాధ్యమైనంతవరకు ఖర్చులను తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని రెదినూ మెంబరు చెప్పెను.

అప్పటికి 6-15 గంటలయ్యెను. సభయందు 20 మంది సభ్యులుమాత్రమే నిలిచియుండిరి. తాను దీర్ఘకాలము మివ్వదనియు, సంపూర్ణోపశాంతిని వారాధ్యక్షులకు మోపెదననియు, చెప్పి ముఖ్యమంత్రి విషయముల గురించి 20 నిమిషములు మాట్లాడును. ఆర్థికసభ్యుని ఉపన్యాసము చేసెడిదనియు ప్రకటించబడును. 6-45 గంటలకు సభ అంతమొందెను. మరల 12 వ తేదీని సోమవారము 11 గంటలకు సభ సమావేశమగును.

స్త్రీల హక్కులు

భర్త నిర్బంధముచే భార్య తప్పకనేనను సిద్ధాంతము నెత్తివేయవలెనని ప్రభువుల సభలో చట్టము ప్రవేశపెట్టబడెను. స్త్రీకి ఓటు నిచ్చు అంశము నిర్బంధము మాత్రాన స్త్రీకృతాక్షరమార్లేదనియు 1100 సంవత్సరములనుండినవచ్చుచున్న ఆచారమును తప్పించుటకు వీలులేదనియు బక్కాస్థుల ప్రభుత్వవ్యక్తి కరించెను. అందుచే ఆధారమును మార్చుటకు వీలులేదని, దోమినియనులలో ఇట్టి సిద్ధాంతము లేదని తెలియుచున్నది.

గాంధీమహాత్ముని శిక్షదిన వార్షికోత్సవము

1923 మార్చి నెల 18 వ తేదీ ఆదివారము భారతకాంగ్రెసు కార్యదర్శి బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారి ప్రకటనము

దేశమునందలి కాంగ్రెసుసంఘములవారు రందరును మార్చి నెల 18 వ తేదీని వార్షికోత్సవమును జయప్రదముగ జరుపవలెను. జాతీయోద్యోమముపట్ల సానుభూతి కలవారందరునుగూడ సహకారములై యీ యుత్సవమును జయప్రదముగ కొనసాగింతురని ఆసించెదను.

దేశమునందంతటను శాంతిలోగూడిన హాటాలు జరుపవలెను

ఇట్లములేనివారి నెవ్వరిని నిర్బంధింపగూడదు
దేశమునందేయెడనుగూడ, నెట్టి దౌర్జన్యమును జరుగగూడదు
అట్టి దౌర్జన్యములవలన ఉత్పవతవిత్తకు భంగము కలుగును
సభ్యులను చేర్చుటకును ఖద్దరుబట్టల నమ్ముటకు, తిలకుస్వరాజ్యనిధికి ధనము చేర్చుటకును, వలంటీరులను చేర్చుటకును ఏర్పాటులను చేయవలెను
స్వరాజ్యసమరమును గాఢదీక్షతో కొనసాగింపవలెనను తీర్మానమును ఆనాడు జరుగు బహిరంగ సభలలో నామోదింపవలెను

జగదేకపూజ్య డాక్టరు గాంధీమహాత్ముని శిక్షదిన వార్షికోత్సవమును మహావైభవముతో జరుపుట ముఖ్యతమ మని యితర రాజకీయకక్షలవారెవరైనా గ్రహించి కాంగ్రెసుసంఘములకు ధృవవలెను. ఏప్రిలు 30 వ తేదీవరకు శాసనసభలనుగూర్చిన వివాదము నిలిపివేయబడెను గాన ని ప్రశాంత సమయమున ఎల్లవారి సహకారసద్యావములను పూర్తిగా నుపయోగించుకొనవలెను.
కన్యాస్వారు-1923 మార్చి 3-బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదు భారతకాంగ్రెసు కార్యదర్శి

బాబు శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారు

కాశీనగరమునందు వసస్యించుట
ఈనెల 18 తేదీరాత్రి కాశీనగరమున బాబు శ్యామసుందర అధ్యక్షతకీర్తిండు గొప్పజహిరంగసభ జరిగెను. హిందూమహమ్మదీయమైత్రి లేని స్వరాజ్యము వ్యూత్యవస్థితి, ఆర్థికామమునను కాంగ్రెసు పంచాయితీల కేర్పరిచి ప్రభుత్వమునకు ప్రతిగా స్వరాజ్యప్రభుత్వము శిక్షదిన వలెనని మాన్యుముజామాలీగారు నడిపిరి.
నేను చెబుసాలలో నున్నపుడు ఒకసంగతి తడవుగా వినుచుంటిని. "గాంధీమహాత్ముని తక్కిననాయకుల నంతటిని చెబుసాలల కంటిరి. అసహాయోద్యమ మంతరించుచున్నదనిచే" వారి పుష్టును చెప్పుచుండెడివారు. మనము నాయకుల మిత్రనే ఎల్లప్పుడు సాధారపడేవే! మన మట్లాధారపడుట వలననే ఉద్యమము నడంచుటకు ప్రభుత్వమువారు నాయకులను కారాగృహములకు పంపుచున్నారు. బాబు అరవిందభూషణగారు తెలిపినట్లు స్వరాజ్యకాంత ప్రతిభారతీయుని హృదయమునను తీక్షణము కావలెను. అప్పుడు స్వరాజ్యము తక్షణమే లభించును. గాంధీమహాత్ముడు భరతభూమిని నాటిన అసహాయతీక్షణము సాంగమిశ్రధాన మగు జర్మనీయుడు గూడ మొలకెత్తినది. స్వరాజ్యసమరములను నిరంతరమును కొనసాగింతుడని చక్రవర్తి గారు నడిపిరి.

దేశీయులందరు కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరవలెను. ఖద్దరు కట్టవలెను. నూలు వడకవలెను. వలంటీరుగా చేరవలెను. తిలకునిధికి ధనమొసగవలెను. అప్పుడు పావల యక్షిణీ మహిమ వెల్లడియగును. మిరట్లు శేషనిహా అసహాయోద్యమము నెగ్గును. ఇప్పుడు గొప్పమైము క్రమిస్తుంది. ఈమైము మరణమువంటిదేగాని యీదికిచ్చి చేసిన నది అవ్యక్త ప్రయోగమువలె నీపాలోపాయదేశముండి దేశమును కాపాడును మార్చి నెల 18 వ తేదీ గాంధీ శిక్షదిన వార్షిక మహాపర్వదినము. నాటితో నీదీర్ఘనిద్ర పూర్తిగా తొలగవలెను. ప్రభాభోత్సవము నానాడు దేశము లందరును జరుపవలెనని స్త్రీమాక రాజగోపాలాచారి గారు నడిపిరి. ఆచార్యులగారిని కరతాశ్శక్తుల లతో సభ్యులు గౌరవించిరి. ఆచార్యులగారి యుపన్యాసమును జేరవారు గాంధీగారు హిందీలో సభ్యుల కరిగించిరి. రాజేంద్ర ప్రసాదుగారుగూడ మాటలాడిరి. సి. వి. వైద్య, పురజ్ఞాత్రమ దాను టూడనుగార్లు గూడ నుపన్యసించిరి.

నుంగంబాకం శృణానవాటిక:— గంబాదలో ప్రస్తుతముందు శృణానవాటికను ఆచుటనుండి మార్చవచ్చు నా కూడదా యని యభిప్రాయము తెలుపుటకై నిన్నయునయును సంగంబాకం కార్పిరేషను మాడల్ స్కూలునుంచి రేటు పేయర్ల సభయొకటి జరిగెను. పచ్చయప్ప కళాశాల ప్రాధాన రగు పి. ముచ్చాణ్యంగారు ఆగ్రాసనాధి పత్యము వహించిరి. దీనిజను క్కాలరిగు పి. రంగనాథం గారును కార్పిరేషను ఆరోగ్యకాఖాధి కారియును కే. రాఘవేంద్రరావు గారును ఆసభకు హాజరైరి. ప్రస్తుతము ప్రదేశముయట్లు గోడలను గట్టి దాని నే యుపయోగించుచుండుట యుక్తమని అభ్యుత్తుడును రంగనాథంకెట్టిగారును చెప్పిరి. నగరవ్యాప్తిమీదను నాచరణలోనికి వచ్చువరకు శృణానవాటికను మార్పు ఆలోచనలను నిలుపవలెనను తీర్మానము గావించబడెను.

మహమ్మదీయ కళాశాల:— మదరాసునుమాన్యుదీయ కళాశాల సాంవిత్వీక వ్యామును క్రితము గత కులము సాయంకాలము కళాశాల యవరణమునందు జరిగెను. గా. పానుగల్లు రాజుగారు గ్రాసనాధి పత్యమువహించి బహుమతిల నొసంగిరి. పానుగల్లురాజుగారుకళాశాలకు ప్రశంసించుచు నిట్లు చెప్పిరి. కళాశాలను పానుగల్లురాజుగారికి 35 సంవత్సరములనుండి తెలిసియండెను కళాశాలయందు చదువుకొనిన విద్యార్థులును, ఆచునకు పరిచయములు కొందరుండిరి. దేశమునందు విద్యకలనయా వశ్యకత గానరాను హెచ్చుచున్నది. విద్యార్థులుఎక్కువ ప్రతిశ్రమ చేసిప్రభుత్వమునందు ఉన్నతోద్యోగులను సంపాదించునప్పుడు వైద్యకాఖాదు మహమ్మదీయుల సంఖ్య తక్కువగు నున్నది. మహమ్మదీయ విద్యార్థుల కెక్కువగ రాబట్టుటకు మెడికల్ నాగ్లకళా ప్రవృత్తి జేరవలెననిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగ నుండినను తగినంత మంది వచ్చుటలేదని పానుగల్లురాజుగారు చెప్పిరి.

మహమ్మదు ఉమ్మగు సాహెబుగారు మంత్రిగారు మహమ్మదీయుల వైచుమును ఆభివృద్ధిని ఆరయుమిండి నందుటకు కొనియాడిరి.

మోటారుబండ్ల సిస్టుపై ఖండనము
బొంబాయి, మార్చి 4:— మోటారు స్వంతజాతుల సంఘమువారు నేడు సమావేశమై, భారతప్రభుత్వమువారు యీ సంవత్సరము గూడ మోటారుబండ్ల దిగుబడులపై పన్ను తగ్గింపని తెలిసి, తమ యసమ్మతిని తెలుపుచు నొక తీర్మానము గావించిరి.

౩. — నేను త్వరగా పాఠము నంతా చదివి, త్వర
 ప్రకారముగా పాఠమును పూర్తి చేసి, నాకు చెప్పవలసింది
 తెలుసు నేను చెప్పియుంటాను. నిర్మాణవిధానమున కొరత,
 అవసరము, హిందూ — మతమునకు ప్రతి అనుబంధము

మూలభూమి. అట్లు ప్రచారమునగుచు ఎక్కువ శ్రద్ధపుచు
కొనవలెను. ఇప్పుడు చేరనున్న వలంటియరులు ఈపనిని బాగుగ
సాగింపగలుగుదురు. ఆస్పత్రికాప్రచారము అంధ్ర కేశమున
జరుగుచున్నది. కాని, బానిసల పంచములకు విశేషము
ప్రీతియుగలుగుట లేదు. బాడుక నూతులకును, ఇతర బహి
రంగ స్థలములకును ఆంధ్ర తో పాటు
వారిని రానిచ్చుటలేదు. ప్రజల కందరకున శ్రద్ధలుగలవలెను.
సంఘమున పంచముల కన్నతల్లిపానము నొసగిన గాని యానము
స్వముగియును. గ్రామములందు అగ్రవర్ణములవారు పంచము
లనుగ్రహకృత్యములకు నియమించవచ్చును. అట్లుగా పంచములు
వారితో కలిసిమెలసి మెలగ వీలగును. ఇలాభతు సుస్వ ఆను
కులముగ కరివ్కరింపబడు నూచన కన్పించుటలేదు. ఒకవేళ
అనుకులముగ పరిష్కరింపబడినను స్వరాజ్యసమస్య తేలవర
కును మహమ్మదీయులు మసలను వదలిపోరు. హిందూ మహమ్మ
దీయమైతిని కృత్రిమముగా చేతమునకు మహాపాపము గలు
గును. ప్రజాభినిధిసంఘము లన్నిటిలో, మహమ్మదీయులు
కొరక ప్రకారము చాకిరి ప్రాతినిధ్యము నొసంగవలెనని రామదా
నుగారు నడిపిరి.

అధ్యక్షుని యువభాగ్యసానంతరము రంగయ్యనాయుడు
గారు వారికి అద్దరు మాలను సమర్పించిరి.
అంతటితో సభ ముగిసెను.

శ్రీపాలకొండ సీతారామ స్వామి వారిదేవాలయము

పుట్రపు అప్పారావుగారి కియ్యబడిన బ్రహ్మడిడును
రద్దు చేయుట

పుట్రపు అప్పారావుగారికి 1922 జనవరి 80 వ తేదీన పాల
కొండలో వేంచేయున్న శ్రీ సీతారామస్వామివారి దేవాలయ
ధర్మకర్తలను స్థాపకాచార్యులను ప్రాయశిచి యిచ్చిన బ్రహ్మ
డిడును 1928 ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీనండి సదరు ధర్మకర్తల వరు
గద్దపరచిరి. సదరు వేంకటరావుగారు సరిగా వ్యవహరించనందున
యంతటినుండి ధర్మకర్తత మామూలుప్రకారము దేవాలయ
వ్యవహారములను మామూలుచుందురని పాలకొండనుండి పి. వేం
కటాచారిగారు యీనెల మూడవతేదీన వ్రాసిరి. (తం.తివార్)

శ్రీయుత కంభంపాటి సోమయాజులుగారు

“మాకొద్ది తెల్లవారతనము” అనుపాటను పాడలేదు
శ్రీయుత కంభంపాటి సోమయాజులగారు ఆచలాపుర
ములో “మాకొద్ది తెల్లవారతనము” అనుపాటను పాడిన వారి
వై ప్రభుత్వోద్యోగులు చేరము మోపి నందున దానిని
గూర్చి ఆచలాపురములో పాఠశాల విచారింపగా వారా పాట
పాడలేదని కృత్యముగా రుజువైనది. ఆపాపు యజమాని వీరా
జు, సీతారామయ్య, వల్లభయ్య, గుమ్మారావుగారు ర్నపుడచట
నుండి, సోమయాజులుగారు రాపాటను పాడలేనని వారంద
రును వ్రాతములగముగా తెలిపిరి. సోమయాజులుగారి ఈ
శ్వాసము ముగియనున్న కమలమున నాపొలీను కనిపిస్తే బచటికి
వచ్చెను. నిరుడు నామిదను (శ్రీయుత కళా వేంకటరావుగారు)
సోమయాజులుగారి మీదను లేబడిన కేసులో సాక్ష్యమిచ్చిన
కనిపిస్తే యీకనిపియు. ఈ కనిపియు నిరదోక కాంగ్రెసు కలం
టియడదనుండి తిలకుస్వరాజ్యనిధి రసీదుకునుగూడ బలకంత
ముగా నూడదీసికొని పోయెను. సోమయాజులు గారిని మరల
ఆచలపురేసినందుకు నేను స్వయముగాను ఆచలాపురము తా
లూకా కాంగ్రెసుసంఘములకుమునను గూడ వారి సభిం
చించుచున్నా నని 2 వ తేదీ రాత్రి ఆచలాపురమునందు జరిగిన
బహిరంగసభలో శ్రీయుత కళా వేంకటరావుగారు నడిపిరి.
(తం.తివార్)

సమాధాన ప్రయత్నములు

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘము
సమాధాన ప్రయత్నములగుర్చి రెండుపక్షములవారికి
జరిగిన సంభావణల వివరములను భారతకాంగ్రెసు కార్య
సంఘమువారు త్వరలో ప్రకటించెదరు.

దేశీయ వార్తలు

కాంగ్రెసు ప్రచారము

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమునాయకులు క్యాన్పూరు కాశీనగరములలో నువన్యసిండుట
లాహోరు లారెన్సు శిలావిగ్రహము
భారతశాసనసంఘసభ్యుడు సర్వాధికారిగారు వ్రాసినలేఖ
ఆంధ్ర రాష్ట్రము

శ్రీయుత మద్దురి అన్నపూర్ణయ్యగారు
రాజమండ్రి చెరసాలనుండి రాయవేలూరు చెరసాలకు మార్చిరి
శ్రీయుత భమిడిపాటి సోమయాజులుగారు.
“మాకొద్ది తెల్ల వారతనము” అను పాటను పాడలేదు

లాహోరు లారెన్సు శిలావిగ్రహము

భారతశాసనసంఘసభ్యుడు

సర్ డి. పి. సర్వాధికారిగారు

నేనటివల లాహోరునగరమున కేగివుడు లారెన్సుశిలా
విగ్రహమునుగూర్చి అచట ప్రజలకు వినియున్న తీవ్రపోధ
భావము నాకు బాగుగా పొడగట్టింది. ఇట్టి విషయప్రశ్నను త్వ
రలో పరిష్కరించుట డిల్లు దిర్ఘ కాలము నిలిపిపెట్టుట వివే
కము కాదని తోచవలెను. ఆశిలావిగ్రహమును దానికిని
వ్రాతయును చారిత్రకములేగాని విగ్రహకృత్యము వ్రాతచుండియు
నుగూడ లారెన్సుప్రభువు సద్భావమునకు కళంకము కలిగించి
అగతికి అన్యాయము చేసిందనియు, అతడు రణధీరుడును రాజకీయ
భువంధరుడును గూడ నై యుండెను. కలము అడ్డ
ముల ప్రకంప లారెన్సు ప్రభువు తాచేదారు డను నొక
యొ ద్వ్యగి చేసిన ప్రకటనయు నందుండెనేగాని
లారెన్సు ప్రభువుకు నానితో నెట్టిసంబంధము లేదు
నోచాను లారెన్సుగారి ముఖ్యధర్మము “న్యాయము” తప్ప
మరేదీ నునుకాదు. కాన ప్రజలకాగ్రహమును కలిగించు నిష్పటి
గ్రామము నుడిచివేసి “న్యాయైకవిరుధుడను లిఖితము నచట
చిత్రించుట చాలశుచులకము. ఈవ్రాతకు పంజాబువారింతకు
కును ఆక్షేపింపలేదనుట నిజముగాదు కొద్దిగో గొప్పగనో
ఆక్షేపణ మొనరించుచు కలరు గాని యిప్పటి కాలస్థితిని ద్రి
అధిచాల ప్రబలమైనది. అలిఖితమునందలి విషయము జరిగినమాట
నిజమే యనుకొనినను ఆకలము కత్తి ప్రశ్న ఎన్నడో అంకించి
పోయిన పిమ్మట ప్రభుత్వవిధానము చాలమారిపోయినది
ప్రతిమా నిగ్ధాతి దానిని దాన మొసంగెనుగాక దాని నెవ్వరును
ఎప్పటికీ విమలదని కొంద రనుచున్నారని నేను వింటిని ఆ
కథగూడ యిప్పుడు మరల నుడువబడ దగినదే మొదట నాని
గ్రహమును లండను నగరమునం దొక చాతులో నుంచదలచిరి
కాని విగ్రహము రీతియును వ్రాతవైఖరియును లండను నగరము
వారికి సమర్థములుగా నుండలేదు

ఆకలమునకు కత్తిని గల సంబంధములకు గూర్చి లం
డను పంచి ప్రతికలో నా బొమ్మనివేసి యిటుల వ్యాఖ్యా
నము చేయబడినది.

“ఈ విరిగిన కలము నాకు దొరికినది. దీనిని
చూచుచుంటే కీకత్తి తప్ప వేరు సాధన మేవి
యును లేదు”

అని మహర్షి ఈల్యూడును తత్వవేత్తయు నగు పంచ
వ్రాసెను.

అట్టిసీత్యోగి నీక నీ విగ్రహమునకు లండనులో తాకెటల
దొంగును? దొరకడుగానే లారెన్సు ప్రభువు కార్యనిర్వహణ
మునకు కొంతకాలమును లాహోరు నగరమునకు దానిని బహు
మాన మొసంగుటకా సర్వాధికారిగారు ప్రార్థనముగా నంగీకరిం
చెను. లారెన్సు ప్రభువు పంజాబులోనే కాదు. భరతఖండమున
చాలచోట్ల క్షామనీయులుగ పనిచేసెను. ఆ ప్రభువు యొక్క
కనుకణ్య మగువ్రాత కలకత్తా నగరమునందు ప్రభుత్వగృహము

కాంగ్రెసు ప్రచారము

రెండుపక్షములకు సమాధానము

శ్రీమాన్ పి. రాజగోపాలాచారిగారు

క్యాన్పూరులో ఆసోసియేషన్లవైపు విలేఖరి ఆచరి
గారిని సంబర్ధించి సమాధానమునుగూర్చి వ్రాసించెను. “ఈస
మాధానమువలన కమముగ మరల స్థిరమగు కలయిక కలిగెను
కలకత్తాలోయినను ప్రస్తుతము పరస్పరాక్షేపణాదులు దీనివలన
నివర్తింపకునుగాన వారితోగా నీసమాధానము చాలలాభకరమే
యగును. ప్రకాంతము చేయబడునను కాంగ్రెసు సంఘములను
బలపరుచుటకు బాగుగా పనిచేయుట కవకాశము కలదు.” అని
ఆచార్యులుగారు నడిపిరి.

రిక తేదీ వుదయమున క్యాన్పూరులో బహిరంగసభలో
ఆచార్యులుగారు రుద్రస్వనించి ఆసభకు విద్యార్థులు హెచ్చు
గా వచ్చిరి. గాంధీమహాత్మునిపట్ల గౌరవమును భక్తినిమాపు
టకు మిళితం సాధనమునుకామె గలదు. అది యేదనిన అద్దరు
బట్టెను ధరించుటగాన మిరందరును అద్దరుబట్టెనే కట్టుడు.
రాట్టలులవై నూలువవవదలి ఆచార్యులుగారు బోధించిరి.

భూసావాలుకు వెళ్లిరి

శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారి, బాబూ రాజేంద్రప్రసా
దు, మహామతిగారు రిక తేదీ మధ్యాహ్నము క్యాన్పూరునుండి
బయలుదేరిరి. 4 వ తేదీకి భూసావాలు చేరెదరు.

శ్రీమద్దురి అన్నపూర్ణయ్యగారు

రాయవేలూరు చెరసాలకు మార్చుట

రాజమండ్రి కాంగ్రెసు పత్రికాసంపాదకుడును నుండిన
అన్నపూర్ణయ్యగారికి ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీన 124 వ నెక్కును క్రింద
గోదావరిజిల్లా మీజన్టీలు ఒకసంవత్సరము కలితశిక్ష చేసెను.
వారిని రాజమండ్రి చెరసాలలో నుంచిరి. ఈనెల రిక తేదీ
మధ్యాహ్నము పానెజులో వారి రాయవేలూరుకు ముప
దలచి చేతులకు బేడిలు తగిలించి చాలమంది పోలీసుభటులు
చుట్టును పారాయుండి రైలుస్టేషను తీసికొని వచ్చిరి. అన్న
పూర్ణయ్యగారు నీరసముగా కనబడిరిగాని సహజోత్సాహం ఉల్లా
సములు కొంచెమైన కొరతలేదలేదు. చాలమంది మిత్రులు రైలు
స్టేషను కేగి వారిని సంబర్ధించి నమస్కరించి వీడ్కొలిపిరి. (తం.తి
వార్)

దక్షిణభాగమున కెనుకున్న శిలావిగ్రహము క్రింద “లణధీ
రుడు, రాజకార్య భువంధరుడు” అని చక్కగా చిత్రింపబడినది.
కలకత్తాలోను లాహోరులోను గూడ లారెన్సు ప్రభువు శిలా
విగ్రహములే కలవు గాని తెలిపితిని భేద మపరిమితముగా
నున్నది కలకత్తాలోనున్న విగ్రహము అక్కతి కంటెను శ్రేష్ఠ
మైన అక్కతి లాహోరులో నుండుట అత్యుపసరము.

కాన నీ విగ్రహమున కమర్చబడిన కలమును
కత్తిని దాని క్రిందనున్న వ్రాతనుగూడ తీసివేయు
ట సర్వోత్తముము.

డి. పి. సర్వాధికారి ఎం. ఎల్. పి. కాసనసభ.
ఫిబ్ర-1928-ఫిబ్రవరి 26.

సర్వాధికారిగారు వ్రాసిన యీ లేఖ లాహోరు
ప్రిట్యూరుకుప్రతికలో ప్రకటింపబడినది.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923-వ సం. మార్చి నెల 5-వ తేది

సోమవారము

రాయల్ కమిషను

ఇండియా ప్రభుత్వము డబ్బుచాలక యవస్థపడుచున్నది. ఇదివరకున్న కన్నులభారమును కొంతవఱకు తగ్గించుటకు బడలు, బడ్జెటులో ఉప్పుపన్నును హెచ్చించుట కేర్పాటు జరిగెను. ధనవంతులను, మధ్యరకమువారును పన్నుల బరువును మోయుటయ గాక, బీదలందఱును మోయవలసిన దానిని తీసికొనినది. ఇట్టిస్థితిలో, ఉన్నత ద్యోగులు తమ జీతములను తగ్గించుకొని, కన్నుల భారము తగ్గుటకు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడి యుండవలసివచ్చింది. బీదల గతి ఎటువంటిది సరియే, తమ జీతములను వృద్ధిజేయు డని, సర్వీసు ఉద్యోగులు గోలజేయుటయు, ఇందునుగూర్చి విచారించుటకు రాయల్ కమిషనును పీలుప్రభువుగారి కేర్పరుచుటయు తలపించినది. కమిషను నియమించుటవలన సుమంతయు లాభము లేదనియు, వర్ణద్వేషము మరల బెరుగుననియు, విలీంగులను ప్రభువుగారు ప్రభువులసభలో సూచించిరి. విలీంగులను ప్రభువుగారి యాధికారము క్రింద, వెనుక పట్టికు సర్వీసు కమిషను గూడి విచారణనిలిపియుండెను. అందువలన గలిగిన లాభము గనుపింపలేదు. ఈ సంఘమువారు చేసిన ఫలహాలనయినను, ప్రభుత్వమువారింతవరకా చరణలోనికి దేరయిరి. విలీంగులను ప్రభువుగారికి, తన సంఘపు యనుభవము హృద్గతమగుటచే, పీలుప్రభువుగారికి తగుఫలహా నిచ్చిరి. కాని పీలుప్రభువుగారింతమాత్రమున తమ ప్రయత్నమును మానుకొనువారు గారు. తమ వాదమున కాధారముగ, పీలుప్రభువుగారు మాంటాగూగారిని ప్రమాణముగ గైకొనిరి. సర్వీసు ఉద్యోగులను సమాధానపరచుటకు ప్రయత్నించి, మాంటాగూగారు సంస్కరణములను చెడగొట్టిరి. ఈ యుద్యోగుల వేతనాదులను హెచ్చుజేసి, వీరి పలుకుబడిని వృద్ధిజేయుబ్రయత్నించిరి. ఇట్టిస్థితిలో మాంటాగూగారి ఫలహా కెట్టివిలువ యుండునో యూహింపవచ్చును. ఈ విషయమున మాత్రము మాంటాగూగారి ఫలహా, పీలుప్రభువుగారికి నచ్చె గాబోలు. తాను నియమించెడి రాయల్ కమిషను విలీంగులనుకమిషనువల విశేష కాలము గడుపదనియు, కాకస్టిట్యూషన్ ప్రశ్నలను పరిష్కరింప దనియు, పీలుప్రభువుగారు సగర్వముగ బలికిరి.

ఇంతటితో నాగిన మేలే. రాయల్ కమిషనునియమకమును అతివాదపత్రికలు తీవ్రముగ విమర్శించుననియు, ప్రభుత్వమువారిని నిరతిము విమర్శించెడి ఈ పత్రికలను తాము పాటింపమనియు, వీని విమర్శనలను జూచి తమనిశ్చయమును విడువజాలమనియు, పీలుప్రభువుగారు హెచ్చరించిరి. పీలుప్రభువుగారి చర్యలను విమర్శించెడి పత్రికలన్నియు అతివాదపత్రికలే. వీని విమర్శనములు గణనజేయదగినవి గావు. ప్రజాభిప్రాయమును చెలిపెడిపత్రికలపై పీలుప్రభువుగారి కింతటి నిరసనభావము గలదు. ఇది ఏకప్రమాణపత్రికలు ఆంగ్లో హైందవపత్రికలే గావాలి! విలీంగులను ప్రభువుగారింతటితో వెను

దీయక, ఇంగ్లండులోను, ఇండియాలోను సంపూర్ణ బాధ్యత గలవారే కమిషనుతో బనిలేదని తెలిపినట్లు, పీలుప్రభువుగారికి తెలియజెప్పిరి. ఇంకొక జవాబీయక పీలుప్రభువుగారు తప్పుకొనిరి. కమిషనునిమిత్తము విశేషము ఖర్చుగాదట. విచారణకు కాలము నిశేషము పట్టదట. సర్వీసులలోనికి యూరపియనులను జేర్చుట రానురాను కష్టమగుచున్నదట. అందుచే, కమిషను నియమక మవసరమయ్యెనని పీలుప్రభువుగారు నుడివిరి. ఇంతవరకును హిందూదేశము నుద్ధరించుటకు, సర్వీసు యుద్యోగులు త్యాగబుద్ధితో నిదేశమునకు వచ్చుచున్నట్లు తెలుపబడెను. ఆయాదార్య మిప్పుడే మూల దాగెను? వేతనమే ప్రధానాకర్షణ మని, ఇందువలన చెలియటలేదా? ఒకవేళ హిందూదేశమున నిచ్చెడి వేతనములు సర్వీసు యుద్యోగులకు చాలుట లేదనుకొనినను, ఇండియాప్రభుత్వము డిజాలాస్థితిలోనికి బోవుచుండ వీరివేతనములను హెచ్చుజేయుట ఏటిన్యాయము? ఏదేశమునందయినను తనకు మాలిన ధర్మముండునా? సర్వీసులలోనికి యూరపియనులు ప్రవేశించుటకు ముందుకు రావలెవల, భారతీయోద్యోగులతోనే పని జరుపుకొనవచ్చును. ఇందువలన పరిపాలనాస్థాపనమున కొంతనష్టము పాటిల్లినను, ఇట్లుండలేదు. ఎటు జూచినను, పీలుప్రభువుగారు చెలిపిన కారణములు నిశ్చరము లని స్పష్టమగును. సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టినప్పుడే, ఇట్టివిచారణ జరిగియుండవలసివచ్చెననియు, ఇప్పటికయినను కాలము మించిపోలేదనియు, పీలుప్రభువుగారి తలంపు. పీలుప్రభువుగారి పట్టుదల మిక్కుటము. వీరికి ప్రజల స్వపరిపాలనా శక్తియుగూర్చిగాని, భారతీయులమనముల నాందోళనజరిచెడి ఇతరప్రశ్నలగూర్చిగాని, ఎట్టియూతురమున్నట్లు గనుపించదు. అన్ని వ్యవహారములను ఎంతకాలమయినను వేచియుండవచ్చును. సర్వీసు యుద్యోగుల వ్యవహారము మాత్రము వెంటనే పరిష్కారమై తీరవలయును. పీలుప్రభువుగారు ముక్కులోనున్న సంగతిని దాపరికములేక, వెల్లడిజేయుటమాత్రము వారియందుగల సుగుణమని ఎంచవచ్చును. ఎంతవరకు వీరిపై నాశ పెట్టుకొనవచ్చునో, ఎల్లరును స్పష్టముగ గ్రహించుట కవకాశము గలదు. ఈ విషయమున మాంటాగూగారికన్న వీరు మెరుగని చెప్పవచ్చును.

ఇంచీకేపుకమిటీ సూచనలు

1923-24 సంవత్సరమునకు 204 కోట్ల వ్యయమును, ఇండియాప్రభుత్వమువారి రెవెన్యూవైచిరి. 1922-23 సంవత్సరమునకు 9 కోట్లు నష్టము వచ్చునని భావించినందులకు 17½ కోట్లు నష్టము వచ్చెను. 1923-24 సంవత్సరమున దాదాపు 6 కోట్లు నష్టము వచ్చునని అంచనావేయబడినను, సంవత్సరాంతమున కెంత నష్టము వచ్చునో ఎవ్వరు చెప్పగలరు? ఇంచీకేపుకమిటీవారు వ్యయమునందు 19½ కోట్లను తగ్గింపవచ్చునని, సిఫార్సుజేసిరి. 204 కోట్ల వ్యయమేక, 19½ కోట్ల తగ్గుదల ఏడ? ఈమాత్రము తగ్గించుట కయినను ఇండియాప్రభుత్వమువారు పూనుకొనరయిరి. రాష్ట్రములన్నియు తమపై గల బరువును భరింపజాలమని మొరలిడుచుండ, ఇండియాప్రభుత్వమువారు తమకున్న రాబడితోనే ఖర్చునల సరిపెట్టుకొన గూడదు? పైనికవ్యయములో 10½ కోట్లను తగ్గించి, 57½ కోట్ల వ్యయమును నిలిపి యుంచవలెనని ఇంచీకేపుకమిటీవారు గోరి యుండగ, ప్రభుత్వమువారు 62 కోట్ల వ్యయము తగ్గింప పీలులేదని. రైల్వే వ్యయమునందు

4½ కోట్లను, పోస్టు తెలిగ్రాఫులందు కోటి 37 లక్షలను, సివిలుశాఖలందు మిగిలిన మొత్తమును తగ్గింపవలయునని, ఇంచీకేపుకమిటీవారు గోరిరి. సివిలుఖర్చునందు తగ్గింపుమని కోరిన 8½ కోట్లయందు, ప్రభుత్వమువారు 6½ కోట్లనుమాత్రము తగ్గింపించిరి. ఇంచీకేపుకమిటీవారి మిలిటరీసూచనల గాంచిన, దేశములో నింతవరకు జేయబడుచున్న విమర్శనములు నిరాధారములు గావని రూఢియగును. ఇంకను వ్యయమును తగ్గించుటకు వీల్లేనియో గలవని యూహించుట సులభసాధ్యము. దూరమాలోచించిన, సివిలుశాఖలలో నేమి, మిలిటరీ శాఖలలో నేమి, ఉన్నత ద్యోగులవేతనములక్రింద చాల ఖర్చుగుండునని విదితమగును. ఇంచీకేపుకమిటీవారు, ఈఖర్చును తగ్గింపుమని సిఫార్సుజేయజాలరు. చేసినను ప్రయోజన ముండదు. ఇట్టిస్థితిలో ఖర్చుదగ్గడి యుపాయము గానరాదు. జనరల్ పరిపాలనముక్రింద సూచింపబడిన తగ్గుదల గాంచిన, బంట్లాతులను తగ్గించినట్లు గనుపించును. కాని బంట్లాతులబోలు కొద్దిజీతగాండ్ర నెందరిదగ్గించిన సేమిఫలము? సభార్ధి నేటు సర్వీసులలోని యుద్యోగులకు జీతమును అల్ల వెన్సులను తగ్గింపవలయుననియు, వస్తువులధరలు తగ్గుటచే ఇందునుగూర్చి ప్రత్యేకముగ విచారణజేయవలయుననియు, ఇంచీకేపుకమిటీవారు గోరుచున్నారు. కాని, ఉన్నత సర్వీసుయుద్యోగుల వేతనాదుల నొక మూల హెచ్చుజేయుచు, కొద్దిజీతగాండ్ర జీతమును గాని అల్ల వెన్సులనుగాని తగ్గించిన, ప్రయోజన మేముండును? తగ్గుదల, వైనుండి క్రిందికి రావలయునుగాని, క్రిందినుండి పైకిబోయిన లాభములేదు. ఇక్సార్బ్యము, విచారణసంఘములద్వారా సాధ్యపడదు. ప్రజలద్రవ్యము, ప్రజేచ్ఛ ననుసరించి, వెచ్చించుటకు సాధ్యమగునపుడే ఇక్సార్బ్యము నెరవేరగలదు.

లారెన్సువిగ్రహము

లారెన్సు విగ్రహముపై గల, “కత్తిచే పరిపాలింపబడువా, కలముచే పరిపాలింపబడువా” యనుపదములు భారతజాతి కవమానకరము లని అత్యంత రాజభక్తి పరులుగూడ అంగీకరింపక మానరు. సర్. గంగారాంగాడు పత్రికలకు వ్రాయుచు, ఈమాటలను మార్పుట యవసరమని తెలిపిరి. ఇట్టివాక్యములను పాశ్చాత్యదేశవిగ్రహములపై గలనుపించిన, ఎంతటి కల్లోల ముదయించునో యూహింపవలసిగాదు. ప్రజల మనోభావములను గ్రహించి, లాహోరు మున్సిసిపలుసంఘమువారి విగ్రహమును బహిరంగప్రదేశమునుండి దీయబ్రయత్నించినపుడు ప్రభుత్వమువారు డడ్డిచుట తలపించెను. అప్పటినుండియు ఇందును గూర్చిన వివాదము పెచ్చుపెరుగుచున్నది. ఇందు కొంతకై సాత్వికనిరోధ మనలంబించుటకు ప్రజలు సంసిద్ధులయిరి. సుప్రసిద్ధులగు ప్రముఖుల రెన్సు చేయబడిరి. పంజాబుప్రభుత్వమువారు తమప్రతిష్ఠను కాపాడుకొనుటకు మాత్రమే ప్రయత్నించుచున్నారు. సామాన్యశాసనసభ్యులగు సర్. పి. సర్వాధికాశు ట్రిబ్యూనుపత్రికకు వ్రాయుచు, లారెన్సు శిలావిగ్రహముపై వ్రాయబడిన వాక్యమును మార్పుట యత్యవసరమని తెలిపిరి. మొదట నీ శిలావిగ్రహమును లండనులో నుంచదలచిరట. కాని విగ్రహపు వైఖరియు, దానిపై వ్రాయబడిన పదములును అసభ్యముగ నుండుటచే, లండను అధికారు లంగీకరింపరయిరి. పంచపత్రిక యొ విగ్రహమునుగూర్చి పరిహాసముగావించెను. లండనులో దీనిని బహిరంగపరుచుటకు నీలుగాక

లాహోరునకు దీనిని బంపిరి. ప్రజలలో ప్రబోధము గలుగకముందు స్థితి ఎటులున్నను, పిమ్మట ప్రజలు ఏవగించుచున్నపుడయినను ప్రభుత్వము వారు వారి మనోభావములను గారవింపకుండుట అసంభవముగ నుండును. ప్రజలపై కనిపిచ్చు కొనుటకు గాబోలు, లాహోరు గవర్నమెంటు కాలేజి ప్రిన్సిపాలుగారు, ప్రొఫెసరు రుచిరాం సాహినిగారి పటమును కాలేజివనమునుండి తీసి వైచిరట. ట్రిబ్యూనుపత్రిక దెలిపినటుల, ప్రిన్సిపాలుగారిచర్యకును, ప్రజలలో క్రోధమును ఎత్తిసంబంధము లేదు. లాహోరుగారి రాజకీయాభిప్రాయములబట్టి, ప్రజలు వారివిగ్రహమును దొంగింప మనుటలేదు. దానిపై చిత్రంపటదినమాటలు, విగ్రహపువైఖరి, మొదలగు సందర్భములబట్టి, ప్రజలటుల గోరియుండిరి. గవర్నమెంటు కాలేజి ప్రిన్సిపాలుగారుమాత్రము, కళాశాలాభివృద్ధికి పాటుపడిన రుచిరాం సాహినిగారి రాజకీయాభిప్రాయములకు వాదనలు నూడజెరికిరి. ఇంత కన్నను మాస్టాస్టడమగుచర్య వేరొకటుండబోదు.

మెసపొటేమియా

మెసపొటేమియానుండి లేచి రావలయు నని గ్రాంతకాలముక్రిందట ఇంగ్లండులో కనుపరుపబడిన యాతురము, ఇక్కడంతగ కనుపించదు. పార్లమెంటు సభలో నిండువిషయమై చర్చియగుగ, ప్రభుత్వము పక్షమున మేజరు ఆరమ్మబీగారు జవాబిచ్చిరి. మెసపొటేమియాను బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో జేర్చుకోక ప్రభుత్వమువారికి లేదట. నెమ్మది నెమ్మదిగ అరబ్బులకే పరిపాలనభారమును బట్టి గింత బెట్టుట వారియుద్దేశముట. ఇకముందునుండియు అక్కడరైల్వేలు లాభించునట. ఇక్కడప్పుడే ఆదేశమును బ్రిటీషువారు విడువగూడదని తెలుపుచు, అక్కడ ప్రతిపంతుకు విశేషావకాశముగలదనియు, లాంకుమైరుకు ఇందువలన విశేషలాభ ముండు ననియు, సుప్రసిద్ధులగు కలనల్ ఏటుగారు సలహానిచ్చిరి ఏదేశము నాక్రమించినను, మొదట అక్కడనుండి త్వరితముగ లేచిరావలయు ననియే, యుద్దేశ ముండును. కాని అక్కడిలాభములను చవిచూచిన కొలదియు, లేచినచ్చుటకు బుద్ధిపుట్టదు. ఈజిప్టుదేశ చారిత్రము గాంచిన, ఈసత్యము గోచరించును. మెసపొటేమియాలో మొదట నూనెగనులు ఆకర్షించెను. ఇందుకుదోడుగ ప్రతిపంతుగూడ ఆకర్షవంత మగుచున్నది. రైల్వేకంపెనీలవలన లాభము వచ్చిన కొలదిని ఆకర్షణము మరింత హెచ్చును. అరబ్బులదేశమును అరబ్బులకు వదలిపెట్టివేదవచ్చుటకు రానురాను మిగుల కష్టముగనుండును. ప్రస్తుతము మెసపొటేమియాను బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున జేర్చు నుద్దేశము లేకబోవచ్చును. తురుష్కుల యాపద్రవము తగ్గువరకు అరబ్బులను తాము కాపాడెదమని, బ్రిటీషు వారు ప్రతిజ్ఞబానవచ్చును. కాని, తురుష్కుల యాపద్రవ మిదివరకే దగ్గను. అరబ్బుల స్వాతంత్ర్య మపహరించుటకు తమకమాత్ర ముద్దేశములేదని, తురుష్కులిదివరకే వెల్లడిజేసియుండిరి. అరబ్బులపై, విదేశ రాజు నొకరిని బ్రిటీషువారు నియమించిరి. ఈపైజాల్ రాజును జూచిన, అరబ్బుల కేమాత్ర మిష్టములేదు. వారు స్వాతంత్ర్యమును గోరెదరుగాని, ఒక విదేశ పరిపాలనమునకు బదులు వేరొక విదేశ పరిపాలనమును స్థాపింపగోరు. అరబ్బులు సమర్థతను గడించినప్పుడు, బ్రిటీషువారాదేశమును విడిచి పోదలచిరి. వారు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుట కప్పుడు సమర్థులయ్యెదరో, ఇప్పుడెవ్వరును తెప్పజాలరు. ఇందు కొక్క కాల నిర్ణయమునయినను, బ్రిటీషువారు గావించియుండ లేదు. నూతనముగ వెలసిన మాండ్రులుగూడ, మునుపటి వరదేశాక్రమణలసాటి యగుచున్నది.

కెనియాభారతీయులు

కెనియా భారతీయులగూర్చి, ఆండ్రూసుగారు దెలిపిన సంగతులు నేటివార్తలలో గనుపించును. ఆండ్రూసుగారికి చేరిన సమాచారము ప్రకారము, 'కెనియా' ప్రభుత్వమువారు భారతీయులపై విరోధ మూనియాన్నారనియు, యూరపియనులను సంతోషపెట్టుటకై భారతీయులను దేశములోనికి రానియ కుండుటకు సూచనల గావించిరినియు, యూరపియ నులు భారతీయులయెడ ద్వార్యము నవలంబించెన మని బెడలించుచున్నారనియు, తెలియుచున్నది. అధివేశ రాజ్య మంత్రిగారు, 'కెనియా'గవర్నరుగారితో సలహా దీసికొనుటకు, వారిని లండనుకు రప్పించు చున్నారు. గవర్నరుగారు తమతో యూరపియను ప్రతినిధులనుమాత్రమే దీసికొనిపోవుచున్నారు. ఈ వార్త నిజమగుచో, మిగుల అక్రమమని ఆండ్రూసుగారు సూచించిరి. ప్రవాసపట్టము భారతీయులపై ప్రయోగించుట క్రూరమని తెలుపుచు, 'కెనియా' భారతీయులు తీర్మానించిరి. ఉభయపక్షములలోను తీవ్రభావోద్దేశము ప్రబలియున్నపుడు, ఏనిముసమున నయినను కల్లోలము పుట్టవచ్చు నని ఆండ్రూసు గారు తెలుపుచున్నారు. అయినను భారతీయులు వాక్కునందను క్రియలయందను కడు జాగరూకతతో మెలగి, అహింసావ్రతులై చరింపవలె నని, ఆండ్రూసుగారు సందేశ మంపిరి. 'కెనియా'లో తల్ల వారు నిరపరాధులగు భారతీయుల నన్ని విధములను పీషించుచుండ, భారతీయులు మాత్రము అహింసావ్రతము నతిక్రమింపక ప్రవర్తించుచో, మానవకోటికి మార్గదర్శులు గాగలరు. ఆత్మబల విజయమును చాటగలుగుదురు.

తెన్ని సుపందెములు: ఆంధ్రుల గెలుపు

మద్రాసు క్రికెట్టు క్లబ్బును పరిపాలించే వారు యూరపియనులయినను, కొంతకాలము నుండియు, తెన్ని సుపందెములలోనికి భారతీయులకుగూడ ప్రవేశ మిచ్చుచుండిరి. భారతీయు లింతవరకును తమ సామర్థ్యమును కనుబటచు చుండిరి. ఈ యేకు ఓవెన్ సింగిల్సునందును, డబుల్సునందును మరల భారతీయులే గెలుపొందిరి. గెలు పొందినవారు మువ్వరును ఆంధ్రులే. సింగిల్సునందు, సుప్రసిద్ధులగు నార్మండ్ నారాయణమూర్తిగారు జయముగాంచిరి. డెహ్ మస్వస్థమగుండి, కరీరము కడు దుర్బలముగ నుండినను, తమనైపుణ్యముచే విరు మరల గెలుపొంది బహుమతిని బడసిరి. బెజవాడ వాస్తవ్యులగు సుబ్బయ్య, కామేశ్వరరావు గార్లు మిగుల సమర్థతతో నాడి, డబుల్సులో నెల్లర నోడింపగలిగిరి. భారతీయులు గెలుపొందినందులకు వారి నభినందించుచు, ఆంగ్లేయులుగూడ వారితోబాటు బైకివచ్చుటకు బ్రయత్నింపవలయు నని, విల్లింగుడను ప్రభుగారు హెచ్చరించిరి. అవకాశము లున్నచో, ఏకాభిలో నయినను భారతీయులు తమసమర్థతను జూప గలుగురని, పలునూర్లు రుజువగుచున్నది.

అనుకూలావకాశము

ఆంధ్రదేశములో నిర్మాణ కార్యక్రమమును తదేకదీక్షతో నిర్వహించుట కనుకూలావకాశ మిపు డెంతేని గలదు. నాయకులు పలువురు కారాగృహవిముక్తులై ఆయా మండలములకు విచ్చేసి యుండిరి. మరికొందరు ప్రముఖులు రాగలరు. ఆంధ్రనాయక శ్రేష్ఠు డగు దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు మరల కార్యరంగమున బ్రవేశించెదరు. వీరందరికును, మహాత్ముని సందేశముపై గాఢాభిమానము గలదు. దేశమోక్షమునకు నిర్మాణ

కార్యక్రమము విశేషముగ తోడ్పడు నని వారికి ప్రబలశిశ్వాసము గలదు. ఇట్టిప్రముఖుల తోడ్పాటుతో, ఆంధ్రులు ఎంతటి ఘన కార్యములనయినను నిర్వహించి, ఇతిరరాష్ట్రములకు మార్గదర్శులు గాగలరు. ఇట్టియవకాశమును జారవిడువక, ఆంధ్రు లొక్కయూపుతో, స్వరాజ్యరథమును గమ్మ స్థానము జేర్చి కృతకృత్యులయ్యెదరుగాక!

సానికీ వార్తలు

ఎగ్నూరు బాలికాపాఠశాల:— ఈపాఠశాల 18వ వార్షికోత్సవము మార్చి 18వ తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు ఎగ్నూరు పోలీసుమీషనరు రోడ్డులోని పి. భాష్య కార్లువాయడు గారి బంగళాలో జరుగును. గౌ. రాయబహుదారు కే. వి. రెడ్డివాయడుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

ఒక పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుకు సన్మానము:— పులియంతోపు జిల్లరల సహాయమున ఆచారములందలి ప్రజలకు మిక్కిలి సాయపడిన పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు ఈ. జె. నికొలసుగారికి మదరాసు నగరములోని ప్రజలు కొందరు ద్రవ్య సహాయముచేయ నెంచిరి. విరాళములను గ్రా. ఎం. సి. టి. మల్లయ్యశెట్టిగారు బెడీ ఫర్డువానువు, వేపేరి, మదలానుకు బంపవచ్చునని ప్రజాపక్షమునందు తెలియ జేయబడింది.

శ్రీరమందకృష్ణవినోదసభ:— ఈసభవారుశనివారము సాయంత్రం వాళ్ళే ద్రయ నిన్న సాయంత్రం శ్రీశ్రీ నాటక మను గ్రాంధియేటలో ప్రదర్శించినయి యం. యస్. దామోదరం అనునాడు వారిశ్చంద్ర, సుబ్రహ్మణ్యపాత్రములను బహు మళలతో భిన్నించినయి యిదూమకు డగు రాఘవం గారును హాస్యనియం వాయిచినవారును సభ్యుల నానందపరచినయి ఒక విశేషము వ్రాయుచున్నాడి.

సంగీతసభ:— మహా సంగీత విజ్ఞానంపన్ను లగు ఆర్. శారంగణ అయ్యరు, పద్మనాభక అను సోదరుల, ఫిజేబు, మరళి గానుయిన, భాగవతేశ్వరిని మృదంగమును గల పాటకచ్చేరి జార్జిటవును ఆర్మీనియనువిధి గోళ్లవోలులో 11-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు జరుగును. వీరిద్దరు సోదరులును 1912 లో బాలయగ నుండినపుడు మద్రాసుకు వచ్చి సభ్యుల నానందపరచిరి. అప్పుడు పోయి విస్తారముగా వీరిని మెచ్చుకొనిరి.

పరిశ్రమలకి శ్రావ్య:— పాఠశాలలకును కళాశాలలకును వెళ్లువారి వనతులనుగరించి రాజమహేంద్రవరమునందు త్వరతానోపరిశ్రమల శ్రావ్య తెలుపబడినది తెలియుచున్నది. అందు మూడుసంస్థముల కాలము ఒక్క కేర్చుకొనగలెను. కొన్ని కళలందు శ్రీలక్ష్మి, బుద్ధేశ్వరి, కృష్ణ మొనగుదురు. కళాశాల యందు ఎం. జి. లాజా. ఎల్. ఎం. ఈ. ఎ. ఎం. వి. ఈ గారు ముఖ్యబోధకులుగ నుండురు విద్యార్థులు తెలిసికొనగోరువారు కే తిరుమలరావు నెంతులుగాను ఇన్ని సుపేట రాజమహేంద్రవరము అనివాసి కొనవచ్చును.

పంచాంగములు:— బ్ర. శ్రీ. చీమలపాటి చరి డయ్య సిద్ధాంతి గారును తిప్పాజ్ఞుల సిద్ధాంతి రామశర్మగారు నుంచిరి. ఉధికోడారి సుందర్ పంచాంగములు మాకాల్యా యమునకు పంపబడివి. విడివిడి పూర్వముగ నుడుకొన్నారము. సత్య గృహహోమయోగములకు ననేక ముఖ్యాంశములతో నొన్నము స్వారావారి పరాయణులకు ఇవి మిక్కిలి సాహాయ్యములుగ నున్నవి.

ఒక మోటారు ప్రమాదము:— మాంటు రోడ్డులో బోడేకలూనిగ్రహముద్ద నిన్నయనయము ఒక మోటారు ప్రమాదము జరిగెను. పాళాయను కొక్కర్లకొడమ మోటారుదెబ్బ తగిలినవిపోయెను. కారు అసిస్టెంట్ డ్రైవరు ఎన్. ఎం. బ్రహ్మగారిది. మోటారుబండి కొలాజున చెడిపోయెదరున ఈ ప్రమాదము సందర్భించెను. ఎవరెంత తిప్పింప బూతుకొనినను పిలువడినదికాదు. డ్రైవరునుకెట్టి శిక్షనవిధించలేదు. ప్రమాదము కలనసంభవించిన తరువాతని భారీ నిర్దోషంబు.

రాయలుకమిషనుకు రాజ్యాంగవిధానముతో జోక్యముండదు.

రూర పరిస్థితులు

రూర గ్రామ వానాటికి భీష్మమనుష్యుని పరానుభవ
 తోచర్యము, కర్మముల నిర్దేశమును ఎంతమాత్రము తగ్గించలేదు
 (ఫాంసు జేమమునకు రూరలో పరాను బలించింది)
 మన్మత తనచర్యల వనరునకు పరానుయోగ్యమంద్ర తోయివచ్చును.

అప్పుడు స్వాతంత్ర్యోద్యమము లండనులో అప్పుడొకరాయ
బారి జరిగెను.

లిబరలుపక్షమువారందరను ఏకముగ నుండవలె ననియు
తనకొకమాత్రము వాసులను కావలెనను ఉద్దేశ్యములేదని లా
యడ్ పార్టీ గారు తెలియజేసిరి.

రూరసమస్య పరిష్కారార్థము పరామర్శ రామబాద
ములను ప్రారంభించవలెనని జర్మనుల వాదము. వారి యభిప్రాయముగూడ అజేయముయందు ప్రారంభించవలెననుదగ్గ బయలుదేరి లాభము.

1000,000,000 మార్కుల నష్టము పరామర్శ బోక
మాను పొందుచేయుటచే నష్టము గల్గెనుననుచున్నారు.

రూరముడి కొందరు పరిశ్రమలేక విచ్చిమెత్తుకొని
బ్రతుకుటకు బహిర్యోగవచ్చిరి. బహిర్యోగ వారు పీరిని
తిరిగి రూరకు బంపివేయుచున్నారు తక్కినవారిని బహిర్యోగ
కు రానియ్యుటలేదు.

రూర ఆక్రమణ తప్పకని తెలిసినపుడు జర్మనులుగూఢ
చారులను నియమించి పారిశ్రామిక పట్టణము
లలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరుపుచుండగలము నని ఉత్త
రపు జేయబడినది. ఈ గూఢచారులను పరామర్శ కనుగొని
అరస్తుజేసిరి.

పరామర్శ, బైబియము తరు ఆక్రమణ ప్రదేశములను
సెంటుటము కొత్త మంతుల పాలమును వేర్వేయియగు సంధి
ని అంగీకరించు యుద్ధమునకు భిన్నముగ నున్నదని పరామర్శ
కు తమ అసమ్మతిని జూపుచు జర్మనులు ఆక్షేపణ జేసిరి.

పరామర్శ ఏర్పరచు వ్యాయస్థానముల తీర్పులను తాము
అంగీకరించునని గూడ తెలియజేసిరి.

ఆక్రమణ లైసెండు ఇవ్వవలెనని నన్నిటిని ప్రాంత
బైబియము స్వాధీనము చేసుకొని పాలించుచున్నారు. బైబియ
పాలనా బాధ్యతలంతయు వారిచే బ్రతికిన ప్రదేశములలో నున్న
ఇవ్వవలెనని యధాప్రకారముగనే యుండును.

రూరలో జర్మనులు ఇవ్వవలసిన సామర్థ్యము వనూలు
జేయుటకు పరామర్శ మధ్యములు, పొగమట్టల మీద పన్ను
పన్నులను వశపరచుకొనుచున్నారు. ఇవ్వవలెనని కార్యాలయ
ములు మూయుటకును.

జర్మనులు నష్టపరిహారములనుగూర్చి అధికారులుజేయు
విన్నాములను జర్మనులు ఒప్పుకొన్న రూరతగవు అంతమొందు
మార్గము కానినని ననిరి.

బోకము మునిసిపల ఖజానా నుండి పరామర్శ
85000000 మార్కులను వశపరచుకొనిరి.

రెజిలు ఇంగు అగెకలో సమ్మెకట్టిన ఇవ్వవలెనని
నిమిత్తము బంపిన 80,000,000 మార్కులను పరామర్శ స్వాధీ
నము చేసికొనిరి.

అంతర్నితమండలి కమిషను ఉపయోగము నిమిత్తము
తెలిపానులను జేయుచు జర్మనులు అనుటచే పరామర్శ
నైపుములు కొద్దెంతపాకార్యాలయమును ఆక్రమించుకొనిరి.
పరామర్శ తెలిపాను తగలను వేసినది.

తెలిపాను, పోర్టు పనివాండ్లు సమ్మెకట్టి తీగెను నరికి
వేసిరి తెలియుచున్నది.

ఏదెన్న ప్రభుత్వమువారు మూల ధనమువీర వన్న
వేయ నిశ్చయించిరి.

విదాఖల కాసనము శ్రీ పురుషులకు ఒకే విధముగ
వర్తింపు కాసనము కామస్య సభలో ఆమోదింపబడినది.

ఇప్పటినుండి భర్త ప్రకరము నీతిమార్గము భార్యజెప్పిన
భర్తను విడవబడుటకు చాలును. భర్త చూచుకొని తనను మౌర
ముగ యజువులేయ నవసరములేదు.

వివాహము జేసుకొనుటకు నిశ్చయించుకొని వివాహము
అనుటకు పూర్వముబుట్టిన పిల్లలు ఆతిథిదండముల తరువాతవెండి
జేసికొన్నవో జేసినపుడుతరువాత నే ఎంచబడుదురు.

బైబియము అప్పుడు వర్తపు బొడబడికను జేసి
కొనిరి.

యుద్ధ బహుమతులు

కొచ్చె, మార్చి 4:- బైబియెంటి కమిషనుగూడ ప్రేగా
కు జేసిడినను జరిగిన బహిరంగ సభయందు యుద్ధమునందు బైబియ
సాహసము ప్రకటన పట దినవారికి బహుమతుల నిచ్చిరి అం
బరఅబ్దుల్ కేరింగి బ్రిటిషు యుద్ధపతకమును, మర్సెంబైలు
మార్చె కుశికమును యిచ్చిరి. బాబూ సాహేబ్ నువోనాద్
హిందూజానికి టిక్ నెక్ టు పతకము నొసంగబడినది.

తైజరీ బిల్లులు

75 లక్షల రూపాయలు పెండ్లనుకీయ్యబడును

కలకత్తా, మార్చి 4:- ప్రభుత్వమువారు యాక్రొంది ప్రక
టన బహిరంగ కలదిరి:- 8 నెలల వాయిదా, 6 నెలల వాయి
దా బిల్లులు 50 లక్షలును, 9 నెలల వాయిదా 25 లక్షలును,
అమృతవం ననియు, అందులకు పెండ్లనుకీ ట్యూరలో పంపుకొన
వలయునని ప్రకటించబడినది. 3 నెలల బిల్లులపై 80 లక్షలకును,
8510000 రూపాయలకు 6 నెలల బిల్లులపైను, పెండ్లనుకీలపై
యండ్లకు. 51 లక్షలు 9 నెలల బిల్లులపైను, పెండ్లనుకీలపైను.
ఈక్రొంది మొత్తములు ల పెండ్లనుకీల మంజూరు జేసబడినది.

6 నెలలవాయిదా బిల్లులు.

య. 100 కి. య. 97-50 9 నెలలవాయిదా బిల్లులకు,
100 కి. య. 86-7-4 8 నెలలవాయిదా బిల్లులకు, మంజూరు జేయ
బడలేదు. 50 లక్షల 3, 6 నెలల బిల్లులకును, 25 లక్షల 9 నెలల బిల్లు
లకును పెండ్లనుకీల తీసికొనబడును. మిగతా బిల్లులు 3 నెలలవాయిదా
అమృతవం బిల్లులపై మార్చి 12-5 తేదీనుండి 17-5 తేదీ
లోపులనే తేదీల పెండ్లనుకీల కొరక ఆ తేదీ వేసి యివ్వబడును.

పంజాబు కాసనసభ

లాహోరు, మార్చి 1:- పంజాబు కాసనసభ సేటి
సమావేశములో వైస్రాయ్ మొంబరు సర్ జాన్ మేవార్డు గారు
1928-24 బడ్జెటును సమర్పించిరి. 98 లక్షలుకొంటు కనబడ
బడినది. 1922-28 అంచనాలొంటు 171 లక్షలు మొత్తము
ఆదాయము 988 లక్షల 29 వేలు. అనగా జరుగుచున్న సంకల్ప
రపు ఆదాయము కన్న 81 లక్షల రెక్కు. మొత్తమువ్యయము
1,81 లక్షలు జరుగుచున్న సంకల్పముకన్న 15 లక్షలు తక్కువ.
వడ్డీర్యలు యెక్కువైనవి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఋణ
ముతగించుటకై కొరిరి. ఆయనను యాయేటికిక్రిందటి యేటి
కన్న కొంచెము బాగుగ నున్నది. రైటింగ్ మెంటుకీమిటి అధిక
సంఖ్యకుల పలచల ననుసరించి యాక్రొంది తగ్గుదలు గావించ
బడినది:- ఒక ప్రభుత్వ కార్యదర్శి తీసివేయబడినది. ఇల్లిక్
ప్రాసి క్యూటర్ల జీతములను కడి య. 50000, తగ్గించ
బడమైనది. రోడ్లలయరకములకు గ్రాంటులు తగ్గించబడినవి.
రాకపోకలసంఖ్యము గ్రాంటులలోనుండి 3 లక్షలు తగ్గించబడినవి.
పోలీసు వ్యయములో 5 లక్షలు తగ్గించబడినవి, ఆటవిక కాకలా
6 లక్షలు తగ్గుదల.

మేవార్డు గారు పంజాబు కాసన సంతకమున పంజాబుదేశ
యలను కాలువలపెట్టుటకును పెట్టుదనికొరి. ఇది కను కొత్త
ప్రశ్న మని చెప్పిరి.

లాహోరు 26 ఫిబ్రవరి:- పంజాబు కాసనసభ సేడు
సమావేశ మయ్యెను. ఒక ప్రశ్న కత్తరమిచ్చుచు కిత్లో 2/
పాలు అనుభించించి బైబియ 795 మందినుదల చేయబడిం
మేవార్డు గారు చెప్పిరి. వీలోరాజకీయముగ బైబియలేరు కాని
యెట్లు విడుదలచేయటలో రాజకీయ సేరములను ప్రశ్నకము
చూడలేదు.

సెంటుమార్కు పునరుద్ధరణము.

బెంగళూరు, మార్చి 3:- కొలవికొజుల కిత్ము వారి
పోయిన సెంటుమార్కు చిరస్థి పునరుద్ధరించుటకై ధనమిచ్చు
జేయబడుచున్నది. 18,000 రూపాయ లింతవరకు వసూలైనవి.
బెంగళూరులో నున్న కిసీమా కొంపెరి వారి లండను తమమాస్య
ఆదాయములో 1/5 భాగ మొసంగిరి.

ఆ సాం శా స న స భ

ఆ సాం, మార్చి నెల 2:- ఆ సాం శా స న స భలో ఆర్థిక సభ
దారిద్ర్య గారు ఆదాయవ్యయ పత్రమును ప్రవేశపెట్టుచు కొచ్చిరి
యెలలయేమియు మిగలలేదనియు 72 వేల రూపాయలు
అంచనా వేయబడినది నుచు (డాక్టర్ తి
యవమైదనయి చెప్పెను. ఎక్సైజు స్టాపులను ఆదాయము
అనుకొన్న తీటికన్న తక్కువగావచ్చెను. రాబోవు సంవత్సరము
అంచనావ్యయము ఆదాయాకన్న 72 వేలు యెక్కువనను
కొందరు పునరుద్ధరణ రాష్ట్రము అవ్వలలోనికి దిగుచున్నదని
యనవచ్చును. కాని నిరాశబోధ ననుసరించలేదు. ఆదాయము పొ
య్య అగుచున్నది వ్యయము తగ్గుచున్నది. భూమిపై ఆదాయము
ఎక్సైజు అవ్వలలోని ఆదాయము పెరుగును. ఇదివరకు గావించ
బడిన గుర్తులు గాక ప్రతిభాభ్యయమును 100% కి వంతున
తగ్గించబడినది. ఇంకను తగ్గుదల కావచ్చును.

శ్రీజగద్గురుశృంగేరిశంకరాచార్య
చంద్రశేఖర భారతీస్వాములవారు

వారికి కలిగిన వైశ్యభ్రమ

శృంగేరిలోజరిగిన బహిరంగ సభాధ్యక్షుని ప్రకటన

ఫిబ్రవరి 25 క తేదీని మహాసభాధ్యక్షు డిటుల వ్రాసెను
'శ్రీస్వాములవారికి మనోగ్లాని లిగినది 1923 జనవరి 28 క
తేదీని ప్రకటింపబడినది. ఏకైకము యెరియకన్యకని తెలుపబడ
లే గురూరుగొన్నా రిద్దెనుద్రును డాక్టరు కృష్ణస్వామయ్యరు
గారిప్రారాధన గారు శృంగేరికివచ్చిరి. వీరిల మైసూరు దొర
తరమువారు కలలేదు. ఆ కన్యరు గారు స్వాములవారికి యింజ
క్షనుయిచ్చి శృంగేరిలోనున్న గబుజిస్థైర్యంపర్యవకు కొన్ని
విషయములు తెలిపి బెంగళూరుకల్లి కొన్ని అవునధములను
గూడ పంపి. వానిని నడపవలసిన విధానమునుగూడ వివరించిరి.
గాని అప్రకారము వానిని నడిపించలేదు. వారు పంపినయందు
లబంగిరి కేటింకును విప్పనైన లేదు. అయ్యరుగారు బెంగ
ళూరులో ప్రజలులగు డాక్టరులతో నాల్గొంది అనుండలను
పంపించిరి.

మరియుక ఆయుర్వేద వైద్యునిపిలిపించిరి. ఆ యాకు
కొద్ది అనుభవము కలదు. ఆయన పయి పయికిత్యలను చేయిం
చెను. ఈవైద్యుడైన కన్యకండ్రించి చికిత్సచేయుటకు మరము ఉ
ద్యోగ నువతించలేదు. ఆయుర్వేద పాశ్చాత్యవిధానములను
చెంటిని అభ్యసించిన వైద్య కళాశాలవిదు లెందరోయుండగా
యెట్టి సామ్యవైద్యుని ఏల నియమించుచి అందరికిని చాల అను
మోముగానున్నది.

ఈ వ్యాధిలక్షణ మెటులున్నదనగా రోజుకు కొన్ని
గంటలనేపు మాత్రమె స్వాములవారికి ఉవాదము కడుతీరము
గా నుండును. తక్కినకాలము నందంతయు వారు చాల కొంత
ముగా నుండురు. స్వాములవారి కేమియును జబ్బులేదని కనిగలు
రారుకాస్త్రీ గారు తెలుపుచున్నారు. మేమునిరించిన లక్షణ
ములను గూర్చిన వివరములను ఏకైకము మరుగుపరచుచు ఉన్నది
కొన్ని లేది కొన్నికలిపి ప్రతిరోజు విహార్య. పంపుచున్నాడు.

దొంగెమువారికి నాలక్యము చేయక మరొక ప్రవీణు
లగు వైద్యులను పంపవలెను. వారువచ్చి స్వాములవారిని పరీ
క్షించి యిట్టిదని స్పష్టముగా స్పష్టముగా తెలుప
వలెను. నిజముగా నది వ్యాధియే యైవో వ్యాధిభూరిగా
మరుదుకరకును స్వాములవారి సంక్షణమును ఆడాక్టరులే
స్వకముగా పూజవలెను. ఆయుర్వేద పండితులు విద్యాకా
కే. శేషకాస్త్రీగారు స్వాములవారిని పరీక్షించి వారికి మనో
విచారము తప్పు నుకట్టి వ్యాధియును లేదని తెలిపిరి. ఇప్పుడు
రిగిన చికిత్సచేయక ఉపేక్షించినవో వ్యాధి ముదిరి ఆసాధ్య
మగును. గాని దొరతనమువారు వెంటనే గట్టి వైద్యులను పంపి
గట్టి ప్రయత్నములను చేయవలెను.

శ్రీస్వాములవారికి జాగీరు కూడగలదు. ఈ గురుకులు
సందా జాగీరు పరిపాలనము కేవలము మరము ఏకైకముగ
కలలకాడెను. అందుకొక కార్యనిర్వాహక సంఘమును నిర్మ
మింపవలెను. శ్రీ స్వాములవారికి సంపూర్ణారోగ్యము కలుగు
వరకును కార్యనిర్వాహక సంఘమువారే పరిపాలించుచుండ
వలెను. పిమ్మట శ్రీస్వాములవారికి గూడ ఈ సంఘమువారు
చాల సహాయము చేయగలుగుదురు.

ఆజగ్రతీక్యకడి జగద్గురునకు సంపూర్ణారోగ్యమును
మీకు యా సత్కార్యమును చేయవలెనను గూర్చుమును కలగ
జేయుచుగూడ శృంగేరి మహాసభ-25-2-1923-అధ్యక్షుడు
(సంతకము తెలియజేయు).

హెచ్. సుబ్బరాయ శాస్త్రీగారి ప్రకటనము

శ్రీస్వాములవారి ఆరోగ్యము సంతృప్తికరముగా లేదు.
తగిన చికిత్సజరుపబడలేదు. ఫిత్తతులను కన్యపుచ్చుచున్నారు.
భృతజేమున గురుభక్తల వైద్యులందరును బెంగళూరులో
మల్లేశ్వరమున నొక సంఘముగా కేప్పడి యానెల 10 క తేదీకి
శృంగేరికి వెళ్లవలెను.

హెచ్. మద్దూరాయశాస్త్రీ (హెచ్. ఎ. శాస్త్రీ)
4165 ముసాఖా నీధి, సీక్రెట్రామహానకల్లు-1923 మార్చి
1 క తేదీ.

వదుకునూలు కావలెనా?

కర్నాటకములో వలయునంత దొరుకును.

ఖద్దరుప్రచారక సంఘాధికారి యగు శ్రీ యంత మగ్నాలోకే. గాంధీగారు మమ్ముల ప్రకటింపుచున్న యాక్రింది విషయమును బంపిరి:-

అఖిల భారత కాంగ్రెసు ఖద్దరుకాపువారు గతవత్సరము ఇండియాలో జరిగిన ఖద్దరు ప్రచారము గూర్చి 2-వ పుస్తకము ప్రచురించిరి. చార్లెస్ త్యాగరాజు శ్రీమాధికారిచే నూతనముగ ప్రాపించబడిన 'మహారాష్ట్ర ఖద్దరు' అను మహారాష్ట్ర మాసపత్రిక ప్రభుత్వసంఘములో అపుస్తకము సంబంధితైవరిక మొట్టి వివరింపబడినది. ఆవిషయము కర్నాటక రాష్ట్రమును గూర్చి నివేదకలో నూలు కనుటకు రేట్లను గురించి యొక చూపు. అనివేదికను చూచి రేట్లను యుజువు చేయుటకు వీలులేదు. దానివై వివరము యొక ముఖ్యము. అనివేదికమును అంత వివరము జరివివర్తము జూపవలెనని మహారాష్ట్ర ఖద్దరు సంపాదకులకు కృతజ్ఞులము. ఖద్దరు ప్రచారక సంఘమువారు జేసిన పనిని గూర్చి యితర ప్రాంతముల గూడ ప్రకటింపబడినది. మేము దలంచెదము. అప్పుడప్పుడు నివేదికములను పత్రికలలో ప్రకటింపబడుచున్నావక, వానిని బాగుజరిపి, యేమైన గమనింపవలసిన విషయము లుండియెడల ఆయా రాష్ట్రములకు వలయునూచుట చేయుటకులను మంచి సేవ చేయుటకును.

కర్నాటకములో వదుకునూలు లెక్కవగలదు

మహారాష్ట్ర ఖద్దరు దెప్పిన విషయమును గూర్చి మేము కర్నాటక ఖాదీకాపుల విచారించితిమి. దానివైవిన ప్రత్యుత్తరము నీక్రింద ప్రచురించుచున్నాము:-

ఆర్యా, మీరు ప్రాసిన 7-వ తేది లేఖ అందినది. ప్రస్తుతము చూచి కేట్లము:-

- 20 తులములు, 10 నెంబరు నూలు కుదుటపడుటకు 0-2-6
- 20 తు|| 15 నెం|| నూలు కుదుటపడుటకు 0-4-0
- 20 తు|| 20 నెం|| నూలు కుదుటపడుటకు 0-1-0
- 20 తు|| 30 నెం|| నూలు కుదుటపడుటకు 0-14-0

"నూలు కుదుటపడుటకు వారల తులనము గలగజేయుటకే మేము సన్నదారము కుదుటపడవలెనని కోరుచున్నాము. సాధారణముగా 12, 15 నెంబరుల దారము కుదుటపడుచుండును. 20 తులముల కేసుకు 3, 4 అణా లీ నుబడును. 12 15 నెంబరులనూలు వలయునంత దొరుకును. ప్రస్తుతము గడగన కాంగ్రెసు కమిటీకింద రివేల రూపాయల ఖరీదు జేయునూలును వివాదాదు కాంగ్రెసు కమిటీవద్ద 2 నేల ఖరీదు జేయునూలును కలదు. బీజాపూర్ ధార్యారు. జిల్లాలలో కరువుచుండుటవలన యీ నూలు యెంతైన తయారుగాగలదు. గ్రామస్థులకు స్వీడియర్ పోషణకై పనికావలసియున్నది.

శేనకు 20 తులము లుండవలసినది 30 తులము లని లెల్లుట యే అందుతప్పదు. అవసర మైనయెడల ధార్యారు బీజాపూర్ జిల్లాలలో ఔషధివారణాశనల ప్రారంభించి దలచి చూచుచున్నాము. మీరు కావలయునని నూలుగలయుజేసెదము. నూలు కొనువారు లేక పోవుటవలన పని ప్రారంభించుటకు వెనుదీయు చున్నాము. అనూలు నుండి ఖద్దరును నేయుటకు వలయునంతమంది శేతగాంధ్రులేరు. కావున 12, 15 నెంబరుల నూలును కొనువారి నెకరినై ఖాతా యేర్పరిచి యెడల మీరు మా కెంతయూ సహాయము జేసినవారగుదురు."

ఈ సంగతి తెలిసినందుకును, నూలు కుదుటపడుట, యిచ్చెద మనియు తెలిసినందుల కెంతయుసంతోషము. వదుకునూలు యొక్కడ దొరుకునని మమ్ములనుచాలమంది కొడుతరుణమునకు సరిగవదుకునూలు దొరుకునని మీరు దెబ్బచున్నారు. కుదుటనూలు లేకపోవుటచేత కేసునూలుతో అనేక రాష్ట్రములందు శేతగాంధ్రు మదుకుచున్నారని మాకు తెలియును. కర్నాటక ఖాదీ కాపువారు నూలు నిచ్చెద మన్న యవకాశమును చూచుకొన్నయెడల గడగన నూలు నేయుటకు వీలుగలదు. ఈతరుణమున అన్ని రాష్ట్రములను ఆయ వోట్ల శేతగాంధ్రు సంఖ్యయెంతగలదో సత్వరము తెలిసికొని వదుకునూలు సంఖ్యకన్న నెక్కువయిచ్చు యెడల శేతగాంధ్రులకు సరిపోగా నూలు మిగులు రాష్ట్రములనుండి నూలును కొని యాచరించి శేతగాంధ్రు కిచ్చుటకు ధనమును సమకూర్చుకొనవలయును.

ప్రచారకుల ప్రకటన

ఈపనిని జేయుటకు అయా రాష్ట్రములలో ఖాదీకాపుల వైచిత్ర్యమున్నది. వ్యాపారసౌఖి అధివిజ్ఞానము గలవ మనుష్యులుండుట అవసరము. వీరికింద సమృద్ధముగ పనిజేయువార లుండవలయును. అట్టి ప్రచారకులకు స్వీయపోషణకై అలవెన్న నీయవచ్చును.

పుదుక్కోట ప్రతినిధిసభాసమావేశము

దివానుగారి యుపన్యాసము

పుదుక్కోట, మార్చి 2:- నేటిదినము పుదుక్కోట ప్రతినిధిసభ దర్బారుమహాలలో సమావేశమయ్యెను. కొత్తదివాను శ్రీ. ఎ. కే. కున్హనీమినకేగారు అగ్రాసభాధిపత్యము వహించి యిట్లు ప్రసంగించిరి.

ప్రస్తుత ప్రతినిధిసభ.

గత దినెంబరుమాసము అంత్యమునకే యీ ప్రతినిధిసభాసభివర్తము ముగిసి నూతనసభ నిర్వహించబడుననియుండెను. అయిన శ్రీ రాజ్యప్రతినిధిగారు సమవన్న అధికారము నుపయోగించి, యీసభాసభివర్తము నియత దీర్ఘము గావించినందున మనము మరిల సమయము కాకలిగితిమి. ఈ సాధారణ చర్య యెందుకు జేయుచున్నారో తమకు నేరతో అతచెప్పవలసినదిగా నున్నది. గతసమావేశమున నాపూర్వపు దివానుగారు తమతో నీరాజ్యమున ప్రజలకు భాగ్యతలు మెచ్చుచేయువిధానముల నమలలో బెట్ట తలంపబడుచున్నవని జెప్పియుండెను. ప్రజాశక్తిములు లను, అనుభవజ్ఞుల విమర్శన పూర్వకాభిప్రాయములు గుర్తించుట అసంస్కృతముల చలాయించుటకు నాకు మన సాష్టి యుండలేదు. అందున జూలై, ఆగష్టులలో సంస్కృతసభల సమావేశములు నుద్దేశించి, రాజ్యప్రతినిధిని సంప్రతించి, కారణము లన్నియు నివేదించగా, యీ అసాధారణవ్యవస్థ కాతడు అనుజ్ఞ యిచ్చెను.

విద్యా విషయము

నూతనముగ 8 ప్రాథమిక పాఠశాలలు నిర్వహించబడినవి. అందులో నొక్కటి బాలికలకై ప్రత్యేకముగ నుంచబడినది. విద్యాభివృద్ధి చాల సంప్రదీయకముగ నున్నది. రామచంద్రాపురమునుండుచుబడిన ఉచితోన్నత విద్యాపాఠశాల బాగుగ నభివృద్ధి నొందుచున్నది. మన సంస్థానపుకీర్తి నిదియే నిలుపునని నాతలంపు. బాలికా విద్యాభివృద్ధి బాలుర విద్యాభివృద్ధి య ర త లేదు. సంస్థానాధికారుల తప్పిదమువలన గాదని నే నెఱుంగుచును. అనుకూలములగు స్థలములం దెల్ల బాలికలకై పాఠశాలలు స్థాపించబడుచున్నవి. అవసరమని కలంచుచున్నట్లు వివిధ ఉచిత భోజనవసతుల కల్పించిగూడ విద్యాభివృద్ధికై కృషి సలుపుటకు చున్నది. నేను తమ కందరికిని విషయముగా తెలుపుకొనునది యొకటి. మనశ్రీలు విద్యార్థులకు లగుదాక మనలో నాగరక బీజము లభివృద్ధి నొందజాలవు. ప్రపంచమున మన మెచట గాంచినవనాళిక విద్య కొండవికృతముగ అభివృద్ధి జెందుచున్నది. అందును నీదశ తమవృత్తుల సారించి శ్రీవిద్య లభివృద్ధిజేయు ప్రయత్నించవలయును.

ఈ కడతివైని గుజరాతు రాష్ట్ర ఖాదీకాపులండి యేర్పాట్లు జేసెను. ఈసంవత్సరము గుజరాతు ఖాదీప్రచారము మంచినదగుటకు పనిచేయునని తలంపబడుచున్నది. అచట ఖద్దరుపనిని కాశ్యోముగ జేయు ఖద్దరసంఘము గలదు. రాష్ట్రీయ ఖద్దరకాపు కార్యదర్శి వాని కార్యదర్శిగ పనిజేయుచున్నాడు. అప్పుడప్పుడా సంఘముయొక్క కార్యచరణ సంఘ సమావేశములను సాధారణ సమావేశములను జరుగుచుండును. దానికింద అవిద్య నేర్పజేయుట, తయారు జేయునట్టియు, అమృతజేయుట, పలయు పనిముట్లను సజ్జేయునట్టియు కాపుల ప్రత్యేకముగ నేర్పరుపబడియున్నవి. గుజరాతులో ఖద్దరు ప్రచారమును గూర్చి యింకొకసారి చర్చించెదము. ప్రతి రాష్ట్రము నందును ఖద్దరు పనికి ప్రత్యేకముగ సోకసంఘ మేర్పడి పనిజేయు చుండవలెనని చెప్పిన ప్రస్తుతము జాలును. ఇందులకు ఖద్దరు పనిపాటలు బాగా తెలిసి కిత్తుబడిన వ్యాపారసౌఖి మనుష్యులు కావలయును.

ఈసమయమున అట్టిమనుష్యుల కవసరము చాలగలదు. రాష్ట్రములలో ఖద్దరువిధానము నెరవేర్చుటకు అట్టివారలుండుటయవశ్యకమని అఖిలభారత ఖద్దరుకాపు ఉత్పత్తిపనుల దైర్ఘ్యమునకు ప్రాయోచున్నాడు.

దేశమాతృసేవ జేయుటకు యిచ్చుల్లి, సాధనసంపత్తిలేక పనిజేయులేని వారలందుకు కావలయును. వారలనుంచినరకానుభవము గలవారను, నిర్మాణసామర్థ్యము గలవారను, సచ్చారిక్రమంగా నుండవలయును. వారుసంపత్తి సత్వ్యాగము శ్రమమునందలి అఖిలఖాదీ ప్రచారక సంఘమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలయును. దఖాస్తులపై వారికిగలవ్యాపార సరళిని గూర్చిన యోగ్యతా పత్రికలుగూడ పంపుకొనవలయును.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణము

గత కొన్ని సంవత్సరము బోలె పరిశ్రమలు చాల సంక్రమింపవలెనని తేటపడున యీసంవత్సరముగూడ కరంబాబాదలో స్థాపించబడిన హుచను నేతపాఠశాల శ్లాసంఘసీయముగ పని సల్పింది. ఆపాఠశాలనుండి ఆరుమంది విద్యార్థులు నేతలలో ప్రాథమికవిద్యాపరీక్షలకు కట్టిరి. అందులో ముగ్గురు కాదులే. పుదుక్కోట వంచమపాఠశాలయందుగూడ నేతనేతల శ్లాసంఘము తెలుగుబడినవి. అందులోగూడ విద్యార్థులు, నేతవిషయమై చాల శ్రద్ధవహించి యుత్సాహభరితముగ బనిజేయుచున్నారని లెలుపుటకంతయో సంతోషపడితిని. కృతులకు సంబంధించినవిద్య లభివృద్ధిపరచుటయందు సంస్థానమువారు విధానము నింకయు నిర్ధరించలేదు. అయినను కృతసాయకాభివృద్ధి కిత్తుబడు నందుటకు ఆరుగురు పాఠ్యాయులు సంస్థానముచే నియోజింపబడి అందులో కృతార్థులై వచ్చిరి. ఇప్పుడు మాధ్యమిక పాఠశాలల విద్యార్థులు, కృతసాయమునందలి ప్రాథమిక కిత్తుబడు నందుట కనుకూలముగ నుండునట్లు వివిధస్థలముల నియోజింపబడిరి. ఇట్లే నేతపరిశ్రమయందుగూడ కిత్తుబడుచుంట్లై యుపాధ్యాయుల నియోజించి, నేత సభివృద్ధిపరచుటకు సంస్థానాధికారులు తలంచుచున్నారు.

సంస్థానాధిక దళ

గతసంవత్సరము మనము 3,81 లక్షలలోటు సరిజేయవలసినదెచ్చెను. అందులకు 39, 89 లక్షలు మనయాదాయము కలిగింది. 24, 77 లక్షల వ్యయముమాత్రమే అంచనా వేయుబడినది. గతసమావేశముగూడ కొంతలోటు సంభవించునని తోచుచున్నది. గతసమావేశమున మీరు తీర్మానించినటులనే 20 లక్షల రూపాయలు శ్రీమహారాజాగారి లెక్కలకు మార్చినందువలన మన యాదాయములో మరి కొంత తగ్గిపోయినది. మనచేతిలో నీలుకు చాల కొలదిగనే యున్నది. మహారాజాగారి వివాహ కోశమునందుండిన 1,60 లక్షలరూపాయలు మన నిల్వలో జేర్చి కొంటిమి. రాజాగారి కుటుంబపోషణ కొసంగ జరుచున్న మాసవృత్తము 2500 రూపాయలు తీసివేయబడినది. ఇంకయు ధనము నిలువజేయుటకు ప్రయత్నములు ఆలోచింపబడుచున్నవి. తిరుమనాపల్లిలో నున్న రాజాగారి భవనమును, కొడైకనాటలో నున్న రాజమందిరమును, స్టేటు నెలూనును అమ్ముటకు నిర్ధరింపబడినది. ఉద్యోగస్థుల సంఖ్యకొంతగింపబడినది. ల్యాండురి కొద్ది మాపరింపెండెంటు కదవని, బ్యాండుమాస్టరు పదవిని ఉద్దేశముపడినది. నలుగురు అసభికారసభ్యులుగల యే అయిదుగురు సభ నియమించి, వ్యయముల నిర్ణయించుటకై యాలోచనలు సల్పి, విధానముల నివేదికగా తయారుజేయు పని గతసమావేశమున తీర్మానించి యుంటిరి. వీరి నివేదిక నాకందింపబడినది. ఈ విధానములన్నియు నమలులబెట్టి, ఆదాయమునకు తగిన వ్యయమునే జేయ ప్రయత్నింపబడును.

కాకినాడలో తిలకునిధికి పెండ్లి ప్రధానకట్నము

పెండ్లిలో ఖద్దరునే వాడదలచుట కాకినాడలో ముగిసినట్లు ఓకర్మిక్ శ్రీయుత శేవర కొండ నుబ్రహ్మణ్య సోమయాజులుగారి కుమార్తెను అచట విల్లుకుకంపెనీలో నుద్యోగితుగు శ్రీయుత ములుబట్టు నుబ్రహ్మణ్యము గారి కుమారున కిచ్చి వివాహము చేయుటకు నిన్ను (4 వ తేది) ఉదయమున జగన్నాథపురమున ప్రధానము జరిగినది. అపుడు తిలకు స్వరాజ్యనిధికి పెండ్లివారు విరాళ మొసంగిరి. ఉభయ కుటుంబములవారు ఖద్దరునే పూర్తిగా ఉపయోగింప వలెనని పెద్ద లాకీర్పడింపగా ఉభయ కుటుంబములవారు నావిషయమున కధికొత్సాహమున కనబరచిరి. ఈప్రాంతమున విశేషముగా ఖద్దరునే వాడుచున్నారని కాకినాడనుండి దువ్వూరి లక్ష్మీవారాయణ గారు వాసిరి.

సవరణ

ఇంచీ కేపుకోత

వైశ్విక క్రింద మొన్న కనివారము నాటి కృత్తియందు ప్రకటింపబడిన వార్తలో హెడ్ లైన్సు అంకెలం దొక్కొక్కసున్న నెక్కుడుగా ప్రమాదవశమున జేర్చబడినది. సరియైన యంకె లీక్రింది.

- దైనిక వ్యయము, 10½ కోట్లు.
- పోస్టు తెలిగ్రాపు వ్యయము, 4½ కోట్లు.
- రైలుల్వే వ్యయము, 1 కోటి 37 లక్షలు.
- ఇగ్నో సివిలువ్యయములు, 8 కోట్లు 18 లక్షలు.
- తగ్గింపవలసిన వ్యయపు మొత్తము, 19½ కోట్లు.

సర్ టి. సదాశివయ్య గారు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

ఫిబ్రవరి 28 తేది సాయంకాలం 5.30 గుండు రాజ మహేంద్రవరములో మ్యానిసిపల్ బీర్యహములో శ్రీరామ మోహన్ సమైక్యతల పారిశ్రామికపాఠశాల సర్ టి. సదా శివయ్య గారిచే తెరువబడినది. ఆసభకు పురప్రముఖులను నిమిత్తజాతులవారితోను దయచేసిరి. దివ్యజ్ఞాన సమాజసభ్యు లును దయచేసిరి.

శ్రీ గూడూరు రామచంద్ర రావుగారు నిమిత్తజాతులధ రణమును గురించియు దానియావశ్యకతను గురించియు అందు విషయమై ఈపాఠశాలను ఏర్పరచుటయు దానియభివృద్ధికి దగిగ అవకాశములు యిక్కడ సమకూడి యున్న వనియు ఇప్పటి శ్రీ సదాశివయ్య గారిని పాఠశాలను తెరువబడినదని కోరిరి.

శ్రీ సదాశివయ్య గారు తెగయచు, ప్రాథమికవిద్య సభ్యసించినవారికి యీ సంస్థ మిక్కిలి యుపయోగ కరముగ నుండుననియు, నేత, నూలు వదుతుట, కడ్రగివ, ఈపరి శ్రమలందు యిక్కడ కాశ్యతముగా బాలుర విద్యనొందియ నని కోరిరి. పరమేశ్వరునియొక్కయు, సమస్తదేవతలయొక్క యు ఆశీర్వాదములకై వేడిరి.

తమిళును సంఘసంస్కరణమును గురించియు సంఘసేవ నుగురించియు, జూట్టాడవలసినదనియు కోరియుండిరి. సంఘ సంస్కరణ విషయమై ప్రారంభించినది. శ్రీరాజా రామ మోహన్ రాయ, ఒక సంఘసంస్కరణ విషయమయ్యే గాక రాజకీయమునందును పారిశ్రామికవిషయమునందును అన్నియతి ర విధములైన ఉద్యమము ల దును సంస్కరణమునకు ప్రాంభము శ్రీరాజా రామమోహన్ రాయలవారు. మీరు సరిగా సంస్కరణపు పనిలోనికి దిగితే ప్రాంతము రాజులవారి గ్రంథము లు చక్కగా చదివి అనుసరియిక్క వైద్యకములను ప్రపంచవల సి యున్నది. పిమ్మట అయ్యగారు సంఘసేవను గురించి యిట్లు చెప్పిరి.

తమ చిన్నతనపురోజులలో సంఘసంస్కరణమును గూర్చి నేను పాటుబడుచుండేవాడను. సంఘసేవను గురించి ఆకాలములో అంతగా వివరములే లేదు. నాకు 17-18 ఏళ్లు వున్నప్పుడు సంఘసంస్కరణములోనికి ఆహ్వానముగా దుమికి తిని, నాకు పితృసమానుడైన దివాన్ బహదూర్ రఘు నాథ రావు గారు మార్గ దర్శకు లైరి. ఆయన సంఘసంస్కరణము మీద ఆధారపడుకొంటు చేయక కాస్త్ర సామాన్యమైన మూలనూత్రములపై ఆధారము చేసెను. అంతే గాకుండా కంఠ శత్రుహాళయు దైవ ఈశ్వరచంద్రవిద్యాసాగ రుని అనుచరడను. అప్పుడు కుర్రవాడనగుటచే ఆరోజులలో సం ఘభయ మంతగా నాకుండేది కాదు. ఎవరైన కొందరు ఆచార పరము కొన్ని రోజులు నన్ను బాధపెట్టుటయును గాదు.

సంఘసంస్కరణము సాంఘిక సేవకు తోడుగా నుండును ఏలనగా ఇప్పుడు మనలోనుండు అస్పృశ్యత మొదలగు దుష్టా చారములు ఉన్నంతకాలము మనము సంఘసేవచేటలము. నాచిన్నతనపు రోజులలో ఒకమూలబాలుడు నదిలో కొట్టుకొని పోవు మండ ఒకానొక బ్రాహ్మణుడు ముట్టుకొని బయటికి తీసెను. కొందరు దగ్గరకు వెళ్లుటకే నంకోచించివారు. ఈరోజు లలో అదంతాపోయినది. వివేకానందుని ఉద్యమమువల్లను దివ్య జ్ఞాన ఉద్యమమువల్ల యింకను యితర ఉద్యమములవల్లను అట్టి దురాచారములు పోవుట తలస్థించుచున్నది. కాని యింకను గ్రామములో వదలుటలేదు.

ఈసాంఘిక సేవ యనునది మనకాస్త్రములకారము వరాత్పరునికి నేరచేయుటయే. భగవద్గీతలో చెప్పబడిన లోకసం గ్రహమున కడమునకు నిజమైన సాంఘిక సేవ చేయుట అనిఅర్థము. ఉద్దేశమైనప్పటికీ శ్రీ స్రవమనసేరిలు యానిషయమైకొంత వనిచేసినటు కొప్పుకొనవలసియున్నది.

సాంఘిక సేవ విషయమై మరియొక సంగతి చెప్పరు న్నాను. ఈయద్యమములోనికి మీరు మీ స్త్రీలను తీసికొని వచ్చినగాని మనము పనిచేయుట మిక్కిలి కష్టము అని నాకు ప్రార్థికా స్పష్టపడుచున్నది. స్త్రీలు తమకొక్క పర్యావాయ మనస్సునకు తట్టి నచ్చిట్లుయితే మనకంటే అధిక సేవచేయగలరు. తాము ఎట్లు ఆచరణలో చూపించి నదియు శ్రీ ఆయ్యగారు యీ క్రిందివిధముక జెప్పిరి.

ప్రతిసంవత్సరమున శ్రీకృష్ణజయంతి ఉత్సవమున ప్రా జను నేను జిల్లా మున్సిలును సమజాడ్డిగు నున్నప్పుడు చేసి, యుండిని. కృష్ణభగవానుని ప్రాజ దినమున ఉదామున నిల్పు. వారి సోదరులను ఒకచోటకు రప్పించి నేను భోజనముచేయక మునుపే ప్లానికి భోజనము పెట్టేవాడను. వారందరూ శ్రీమన్నా రాయణుని కేరీము (అవతారము) లని పంచములకు సాష్టాంగ వంద ప్రణామముల చేయుచు నాకుదోచినది సమర్పించేవాడను. వారిని భగవంతుని కేరీరములుగ చూడవలసినదని స్వామి వివేకాందులవారు శ్రీ రామకృష్ణవరమహాంసగారు చెప్పిరి.

ఇకంతయు నే జేయగలుగుట గారణము నా కటుంబము లోని స్త్రీలు నన్నుయిట్లు చేయనిచ్చివారు కావున యిటు వంటి ఉద్యమములందు అస్పృశ్యులు నిమ్మజాతులు ఉద్యమము లందు స్త్రీలు అభిమానము గల్గి పనిచేయుటకు మీరుమాడ ప్రోత్సాహపరుపవలెనని కోరుచున్నాను. ఎందుచేత ననగా వారిని చలంపజేయుట కష్టము. మీ గ్రామములో తిరువల్లూరు రథము మిక్కిలి పెద్దది బగు వగుటచేత కదలించుట కష్టము. ఒక సారి కదలిన పిదప రథము చురుకుగా వోరును. అట్లే స్త్రీలు ఒకసారి కదలినట్లయితే జయప్రదముగా ఉద్యమము నడపింప బడును. అందుచేత స్త్రీలను సాల్పానుట్లు చేయగోరు చున్నాను.

స్కూటు ఉద్యమమునకు యిట్టి సాంఘిక సేవలో జేరినవని విమర్శజేసి, తమ దివ్యజ్ఞాన సామాజిక సోదరులతో కలు జెప్పిరి.

మీరే నిజమైన దివ్యజ్ఞానులు అయియున్నారే యిట్టి సదుద్యమములకు మీరందరు సహాయము చేయవలసి యొప్పుది. అడయారు కర్మలు అల్పాట్యుగారు నిమ్మజాతులధరణమునకై పంచి ఆశ్రమమును పెట్టి పనిచేసిరి.

దివ్యజ్ఞాన సమాజము కర్ణాశ్రమ ధర్మముల ననుసరించు వని యిదవరకు ఊహించుచున్నారు. అంతయు పోయినది. ఇటువంటి (గూడూరి రామచంద్రరావుగారు) స్వార్థత్యాగు లైన స్నేహితుని కంటే తాము అధికులని అనుకొనరాదను. ఈయన యిటువంటి ఘనమైన కార్యమున చేయుచున్నాడు.

పిమ్మట సదాశివయ్యగారు స్త్రీల కొక ప్రత్యేక భవన ము వారిసంఘమునకు కావలసియున్నదనియు, విజ్ఞానమును జదివి యిట్టిదయ్యుమాడ సాంఘిక సేవయనియు యిట్టి దానికి తామందరు తోడ్పడవలసినదనియు కోరి విరమించిరి.

విద్యాలయమునకు కొబ్బరికాయలు పరమేశ్వరుని దృష్టి యందుంచికొని కుభనూచకముగ గొట్టిరి.

శ్రీ న్యాయతి సుబ్బారావు పంతులుగారు బ్రాహ్మణు లను యిట్టి ఉద్యమమును యితర ఉద్యమములను నడిపించుచు న్నిట్లే నడిపింపవలసినదని కోరిరి.

సభ జయప్రదముగ జరిగినది.

* * * * * పిమ్మట శ్రీ సదాశివయ్యగారు 27 వ తేదీని కాకినా డకు దయచేసిరి. విశేష గౌరవముతో దివ్యజ్ఞానసమాజమువాగు వారిని ఆహ్వానము చేసిరి. 27,28 ఫిబ్రవరి తేదీలను 1 వ మార్చి తేదీని సాయంకాలములందు మూడు ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. "పుట్టుట, చచ్చుట, పిమ్మట ఏమి?" "భాగవతసారము", భావి ప్రపంచ గురువు" అనువిషయముల కాస్త్రపురాణోపసాది గ్రంథముల నుండియు నవీన ప్రకృతికాస్త్రములను సంబంధ పరచి ఇంగ్లీషు ఉపన్యసించిరి.

శ్రీ హేలవరం జమిందారు గారిచే ప్రబోధయోగమున కై యియ్యబడిన పుస్తక భండారమును పురపంచదినముక నిన్ను సాయంకాలము చూచి తమయొక్క యానందమున వెలిబుచ్చి తమయభిప్రాయమును ప్రేక్షకులపుస్తకమున వ్రాసిరి. ఈభాం డాగారమును గురించి, చక్కగ పని చేయుచున్నదనియు, గవ ర్నమెంటువారును, యితర సంఘములవారును యిదివర లోకంటే అధికముగ విరాళముల నొసంగవలసిన దనియు కోరిరి.

ఏలూరుతాలూకా జాతీయసంఘము 1.9-22 వ తేదీనుండి 31-12-22 వ తేదీవంకు పరిశ్రమ కాళి లెక్కలనివేదికము.

జమలు.	
సామాన్యకాళినుండి	655-0-0
రాట్నములు కడుక్కుకై రాల అత్యుత్తముల	5-14-3
దూది అత్యుత్తముల	899-10-0
ఏకుల అత్యుత్తముల	1200-9-3
నూలు అత్యుత్తముల	1880-0-5
నేతకాతాకు జమ	2155-14-10
వస్త్రములు అత్యుత్తముల	4878-6-1
రంగుభాతాకు జమ	860-8-9
వత్తినులు అత్యుత్తముల	20-6-6
ఇతరజమలు	8-15-0
అద్యాన్యులబాపతు కనూలు	2193-1-0
ఇతర వర్తకసంఘముల వస్త్రకాతాకు జమ	3677-6-6
ఖర్చులు.	
సామాన్యకాళికు	220-0-0
కడుక్కు వస్త్రరాల కొనుబడి	4-9-0

దూది కొనుబడి	1149-18-8
ఏకులకాతాకు	1071-8-8
నూలు కొనుబడి	1670-2-0
నేతకాతాకు ఖర్చు	2255-8-9
వస్త్రములు కొనుబడి	5813-0-10
రంగుభాతాకు ఖర్చు	1280-11-9
ఇతరఖర్చులు	6-18-9
అద్యాన్యులు	2159-14-0
సామానులు	48-2-2
వడ్డీకాతాకు	82-15-9
ఇతరవర్తక సంఘములు వస్త్రకాతాకు ఖర్చు	8169-2-0
31-12-22 వ తేదీకి చిరానిబ్య	83-7-8
	18885-12-7

వ్యరాజ్య కాన్యస్థానం! } హే. రామారావు, విలూరు, కార్యదర్శి.

చెన్న పురి బజారుధరలు
మార్చి 5-వ తేదీ సోమవారము

(1) భాగ్యములు

దనియాల కా 1-1 క 80-0-0	కొంకణ 52-0-0	కలశ.
లియ్యము బస్తాలు	మనలు.	కలశ.
కునుడు తేనెపానీ	,, త కీర గలసి	క 12-8-0 18-0-0
వెల్లూరిని	,, డిటా	,, 15-8-0 16-0-0
డిల్లీ	,, డిటా	15-8-0 16-0-0
రాగులు ర. 154 బస్తా 1-1	,,	8-8-0
నవ్వులు	,,	22-0-0 24-0-0

(2) వర్ష భాగ్యములు

కందులు బస్తా	1-1	198	ర.	క	10-8-0	11-0-0
నెనగలు	,,	డిటా		,,	10-8-0	12-0-0
నెనలు	,,	డిటా		,,	11-8-0	12-0-0
మినుములు	,,	డిటా		,,	13-8-0	14-8-0
ఉలము	,,	డిటా	164	,,	7-0-0	7-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె కా 1-1	క 148-0-0 150-0-0
నెయ్యి మ 1-1	,, 14-0-0 20-0-0
కొండాపురం నెయ్యిసగవర్ష కా 18	,, 60-0-0 62-0-0
యితరకలశము	,, 56-0-0 58-0-0
వేరునెనగనూనె గానుగ కా 1-1 క 140 మినునూనె	180
అనుజము నూనె కా 1-1	క 120-0-0 121-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయవకుపు కా 1-1	క 160-0-0 165-0-0
దూరకుపు	,, 100-0-0 105-0-0
దివరకాంతలు(గుంటూరికి) కా 1-1 క 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుకాంతలు సేతిమందు మునుగు 1-1 క 10	15
కాళహస్తీ పాంతకట్టు	,, 55, 60
తేలము కా 1-1	క 40-0-0 40-0-0
శింతపండు పాంత కా 1-1	క 48-0-0 90-0-0
,, క్రొత్తి కా 1-1	క 50-0-0 54-0-0

(5) ఇనుము

కట్టాలు రఘం కా 1-1	క 40-0-0
చిరరం	,, 19-0-0 42-0-0
రఘండు	,, 99-0-0 40-0-0

(6) లోహములు

కండ్ల 100 తులము	క 79-0-0 81-8-0
లంగారము, తులము 1-1	క 24-8-0 25-8-0
నవరం 1-1	క 15-11-8
ఇత్తడి కా 18	క 800-0-0 805-0-0
కా డిటా	క 840-0-0 845-0-0
అల్పా పెక్కర కా 1-1	క 45-4-0 45-8-0

(7) రంగులు

అపు క్రెన్డు 20 డిగ్రీలు	క 115-0-0
తొట్టికెన్డు 20 డిగ్రీలు	డిటా
నెయ్యంకూర్కు 20 డిగ్రీలు	డిటా

వృత్తాంతలేఖలు

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయ విలేఖరి)

హిందీ ప్రచారము.

శ్రీయుత భాయి డి. కె. కొత్తాచార్యగారు, పండిత బంధుకోనేగారు మా పురమునకు 26-2-28 వ తేది రాత్రి 10 గంటలకు వచ్చియుండిరి. పురహిందీ పాఠశాలకు గుజరాతీ పాఠశాల గారును మరొకరు విద్యార్థులు వారిద్దరిని రాత్రి ఆంధ్రకావితా కళాశాలకు తీసికొనిపోయిరి. 27 వ తేది ప్రాద్దుర రామగోపాలగారు హిందీ క్లాసులను పరీక్షించి మొత్తముగా ఆంధ్రకావితా కళాశాలవారు హిందీ భాషాభివృద్ధి చేయుచున్న కృషిని కొనియాడిరి. కళాశాలలోని తదితర కార్యములను జూచి సంతోషించి ముఖ్యముగా వాణిజ్యకార్యము వృద్ధిచేయుటకై 5, 6 విషయములు బోధించునపుడు యిద్దరూ ఉపాధ్యాయులందఱును చెప్పిరి. సాయంకాలము శ్రీమద్దూర శ్రీరామకృష్ణ శాస్త్రిగారు హిందీ భాషాభివృద్ధికి ఉచితహిందీ క్లాసును ప్రారంభించిరి. సాయంకాలము పురమందిరమున పురమహాజనసభ జరిగెను. దినపత్రము కర్త ముతుంగులుచే చాటువంటి పురజనము సభకు రావలసిందేని కొత్తాచార్యగారు ఆంధ్రము అనేక కారణములచే హిందీ నేర్చుకొనవలయుననియు ముఖ్యముగా 88 వ తేదియనుసారము ఆంధ్రదేశములో జరుగుచున్నది గనుక, అనేక రాజధానులనుండి తేలియులు వచ్చెదరు గాన వానిని సమానింపవలసిన భావ్యత ఆంధ్రముపై నుండుటచేతను వెంటనే హిందీని ఆంధ్రము నేర్చుకొనవలయునని కోరిరి. ఆంధ్ర హిందీకార్యాలయ మేజేబరగారు రాంధికోనేగారు తరువాత ఉపన్యసించుచు హిందీ సమ్మేళనములను ప్రతిగ్రామమున నెలకొల్పి ప్రచారమున కొలది చేరవలయు వారే యిచ్చుచుండవలయుననియు నెల్లూరులో హిందీ బాగుగా వ్యాపించియుండుటచేతను, ఆంధ్రదేశమునకు హిందీ కార్యాలయమువచ్చి మరెయ్యకప్పుడు ఆంధ్రదేశమున హిందీ నున్నది తెలియజేసిరి. వీరిద్దరును 28 వ తేది ఉదయము బుడిమిద బయలుదేరి వెళ్లిరి. 28 వ తేది గుడివాడలోను రాజువాడ మార్చి 21 రాజమండ్రి ఏలూరు రి తరువాత బెంగళూరు వెళ్లి మద్రాసు 15 వ తేదికి చేరెదరు.

పాఠ్యము.

రాజమండ్రి చౌకనుండి పాఠ్యకట్టవలయునని పురపాలక సంఘమువారు దిక్కుమలాలు జరిగిన వారిని భాగం నిశ్చయించిరి. కాని అచ్చట పాఠ్యకట్ట బహుళముగా దీని హెచ్చునను ఉద్దేశముతో వై యే పాఠ్యకట్ట మానుకొనిరి. కాని పాఠ్యకట్ట నిశ్చయించిన తాలూకాలోని అక్షిణు బద్దలపై మైదానము మీద కట్టిన పురజనలకు నెట్కుడు ఉపయోగమని తోచుచున్నది.

చైత్ర గారు

పురపాలక సంఘం చైత్రగారు జగన్నాథ రావు వాయుడుగారు ఉచిత పాఠ్యకట్ట పురములో ప్రవేశపెట్టుటకు గాను గవర్నమెంటువారు వద్దనుండి ఆర్డరు పొందుటకు గాను, చెన్నపురి కేగియుండిరి. నీరు పంపుద్వారా నష్టముకొరకు కొంత భవమున అప్పుని జవలయునని పురపాలక సంఘము వారిదిగల కోరిక. వానిని గురించి వెంటనే ఆధికమున తెచ్చుటకు గాను, పంపులకు పురములో యింకను వ్యాపింప జేయుటకు గాను అధికారులతో చైత్రగారు మాట్లాడ వలసియున్నది. వెంటనే భవము వచ్చినయెడల శ్రీ ఆంధ్రకావితా కళాశాలకు కూడ నీరు సప్లయ జేసి అచ్చటి అనేకమంది విద్యార్థులను, పనిచాండ్రును మంచి నీటినిపొందుటచేత పడేడి బాధలను వెంటనే తప్పించగలరని నమ్ముచున్నాను.

రాజమండ్రి

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

సదాశివయ్యగారు

మార్చి 12:—చెన్నపురి హైకోర్టు న్యాయమూర్తిగారుండి పంపుకు పుచ్చుకొన్న సదాశివయ్యగారు మా పురము విచ్చేసి రెండు దినము లిచ్చుటనుండి. ఫిబ్రవరి 25 తేది సాయంత్రము హిందూ సమాజమందిరమున హిందీ వెనుక అన్న విషయము గురించి యుపన్యసించిరి. సభకు విశేషముగా సభ్యులు రావడము

సదాశివయ్యగారు దివ్యజ్ఞాన సమాజము వారినియనుమలను బోధించుటకు ప్రయత్నించిరి.

మరునాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు పంచముల కొర కేర్పరచబడిన పార్లమెంటు పాఠశాల (పారంభోత్సవము జరిగెను. సదాశివయ్యగారు రాజమండ్రి 13 గ్రామసాధిపత్యము వహించిరి. గూడూరి రామచంద్రరావుగారు ప్రారంభమున పాఠశాలయొక్క చరిత్రను చెల్లించు చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహమహర్షులుగా రా పాఠశాలనిర్మాత లనియు ప్రభుత్వమున రామమోహన పాఠశాలగా ఆయనచే స్థాపింపబడిన పాఠశాల యే యిప్పుడు పార్లమెంటు పాఠశాల గా మార్పు బడుచున్నదనియు తెప్పిరి. సదాశివయ్యగారు పంచమ స్థానియు స. పునెవయొక్క పరమోత్సాహ ప్రకటన చెప్పిరి. తనకు చిన్ననాటినుండియు సంఘసేవయందును సంఘం స్కారమునందును నెట్కు డభిమాన మున్నదనియు ప్రస్తుతము సంఘసేవయే తన జీవితపరమ వధియనియు చెప్పిరి. పంచముల నుద్దరించినగాని దేశమున కేమాత్రము లాభ ముండదనియు అదివరకు ప్రారంభింపబడిన ఆపాఠశాల నుచ్చదేశకు వచ్చుగాక యెందైతమున ప్రార్థించెద ననియు చెప్పిరి.

అనాటి సభకు అన్ని పక్షములవారును ప్రభుత్వోద్యోగులును విచ్చేసిరి.

ఆంధ్రము:—వాణిజ్యవిద్య

చెన్నపురిలో నన్న ప్రభుత్వ వాణిజ్య కళాశాలలో చదివి 1922 ఏప్రిల్ నెలలో జరిగిన జి. డి. ఏ. పరీక్షలో రాజమండ్రి ప్రభుత్వ కలయిన వి. సదాశివరామ కేర్తగారు రాజధానిలో కల్ల ప్రభుత్వముగా కృతార్థులయిరి. తెలుగు కెంతయు సంకిసనుగచున్నది. వీరి కీర్తన ప్రభుత్వ వాణిజ్య కళాశాలలో జరిగిన సభలో 60 రూపాయిల విలువగల పుస్తకములను బహుమతి యిచ్చిరి. కేర్తగారి నభినందించుచు ఆంధ్రయువకు లిక్కుమందు విశేషముగా వాణిజ్య విద్యార్థులను ముదగాకయిరి కోరెదము.

హిందీ ప్రచారము కొత్తాచార్యగారి పర్యటనము

దక్షిణదేశములో హిందీ ప్రచారమెట్లు సాగుచున్నదో పరీక్షించి హిందీ వ్యాపకమునకు సమపాదులను చేయుటకు ప్రయాగ హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమువారిచే పంపబడిన శ్రియత కొత్తాచార్యగారు ఈ నెల 1-వ తేది మా పురము విచ్చేసిరి. వాటి సాయంత్రము 5 గంటలకు శ్రీచింతామణి నాటకశాలలో నొక సభ జరిగెను. ఆంధ్రభివృద్ధులగు శ్రియత వ్యాపకమువ్యాపక గ్రంథకర్త వహించిరి. కొత్తాచార్యగారు గుమారోకంట చక్కనినులభవైలిలో నుపన్యసించిరి. హిందీ క్రొత్తగా నేర్చుకొనుచున్న వారిని సహితము బోధపడునట్లు పన్యసించిరి. నేడు చాలమందియు ఆంధ్రభివృద్ధులగు నుబ్బరావుగారు మనసభకు ఆగ్రాసాధిపత్యము వహించిరి. సాసంచాములో నెక్కడను గానట్టి అధిక సంఖ్యకులు శ్రీశ్రీ భవ విచ్చేసిరి. మీ నాయకభావణి యగు కొండవెంకటప్పయ్యగారి విమలవారై నేడే మనకు వెలిసెను. గుజరాతురాష్ట్ర జమీందారుగా రైన ఆంబాలా దేశాయిగారి ఆరెన్దువారయై నేడే వివచ్చెను. మనకాంగ్రెసు పక్షములకు ఆలహాబాదులో నాటిచదిరినవారై నేడు వెలిసెను మన కిది చాలపుణ్యదినము. నేడు మనము మనయొక్క ప్రస్తుత స్థితి తిలకింపవలసియున్నది కడవిన నూరు సంవత్సరముల నుండియు మనము ఇంగ్లీషు భాష నభ్యసించుచు స్వభావము మరచినందులకు మనకు మనోదోష్యులము సిద్ధించినది. పరదేశ భాషల నభ్యసించు ఈవాస్తవభావము మరి యేదేశమందును గానరాదు. మనము త్వరతో నిట్టి దాస్తవభావమును నడపాడవలయును. ఈ దాస్తవభావమును వివేచనాదని యెడల మనకెన్నటికిని లాభములేదు. మిరందరును త్వరలో హిందీ భాష నభ్యసించి దాస్తవములను గండు. కాంగ్రెసుసభకు మీరాష్ట్రములో జరుపజేయుచిరి. రాజోవుకాంగ్రెసుసభకు యమునకై నను మిరందరు హిందీ నేర్చుకొనడని ప్రార్థించుచున్నాను.

హిందీ - తెలుగు

బాలగిత్తు 0-6-
మొదటి వాచకం 0-6
తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
వలయున నులభ శయిలిని వ్రాయబడినది.
తనాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకా ర్యాలయము,
నెం, 7 తంబు కెట్టివిధి మద్రాసు.

గ్రంథ స్వీకారము

రాజ యోగము

స్వామినివేశానందుల ఆంగ్ల గ్రంథమునకు జి. యల్. వృనిహారావుగారి ఆంధ్రీకరణము. చెన్నపురి శ్రీ సత్యకృష్ణము తమువారిచే ప్రకటితము. గ్రంథము ప్రభుభాగము శ్రీనివేశానందస్వామి చికాగోలోనిచ్చిన యుపన్యాసముల చేహర్పబడినది ఇది తి ఆధ్యాయములు. ఇందు యమ, నియమ, అనన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, భారణ, భ్యాన సమాధిలో గూడిన 12 పాంక్షయోగము విశేషకరింపబడినది. రెండవభాగమందు రాజయోగమునకు ముఖ్యధారమును పాఠంబలియోగ నూత్రములు వ్యాఖ్యాన సహితముగ తెనిగింపబడినవి.

శ్రీనివేశానందస్వామి ఆమెరికాలో నిచ్చిన యుపన్యాసములందు ప్రాచీన అనుభవజ్ఞుభావమున నవీనబుధానికి ను గ్రాహ్యముగు నటుల బోధచేసెను. పాశ్చాత్యుల యభిప్రాయము తెన్ను యోమన మనోవిధిని జ్యోతియనేక సంకయముల ప్రేరేపించుచున్న యిక్కామమున మనకు నయ బోధయవలసినది. శ్రీనిహారావుగారి భాషాంతరీకరణము ములభముగను, భారాశముగను, మూలాను గుణ్యముగ నుచున్నది. సాధ్యముగు నంతవరకు వాచకపదములనే యుపయోగించి సామాన్యులకు గూడ తత్వజ్ఞాన మొక పథములు తెనిగింపబడినది.

గ్రంథముఖమున శ్రీనివేశానందుల పటము గలదు.

స్వరూపదేశములు.

శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస యుపదేశకర్తములు. శ్రీరామకృష్ణమతముచే ప్రకటింపబడినది. పరమహంస ప్రియశిష్యులగు శ్రీమత్ బ్రహ్మ సంద స్వామి వాడ యాచిన్నపాత్రమును లోకోపకారార్థమై మొదట సంకల్పించుచు రచించిరి. అద్దానిని అతనికి వ్యాసమూర్తి సిద్ధాంతిగారి తమారులు శ్రీపరబ్రహ్మకృష్ణ వ్యాకర్మణ తెగింది శ్రీ రామకృష్ణమతమున కర్పించిరి.

భాషాంతరీకరణము చక్కగా నున్నది. పరమహంస బ్రహ్మణ్యముగానే కాక ఆర్యారద్రమంతయు యుగించుటకు జన్మించెను. ఆయనీయునియుపదేశము తెల్లన యెరుంగవలసినది. అనువాదములు ఆంధ్రులకు మహోపకార మొనర్పిరి.

పం. వేం. కృ.

క్రొత్త పంచాంగం

నొగచ్చేటి సిద్ధాంతి భాస్కరశాస్త్రిగారిచే గుణింపబడినది

బల్లారిజిల్లా ఆదోనిలో మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలునందు ప్రధానాంధ్ర పండితులగు బ్రహ్మశ్రీ లొగచ్చేటి సిద్ధాంతి భాస్కరశాస్త్రిగారిచే గుణింపబడిన శ్రీ రథికోద్ధారనామ సంకీర్తాంత పంచాంగమును కృష్ణకతో నందు కొంటిమి ఇది పుస్తకా కారముగానున్నది. ఇదియే కడసారియనియు యింతటియండి పంచాంగమును గుణించుట మానివేసిన మనియు దేశీయులు ధన సహాయముచేయుట లేదనియు కాన్పులవారిక ప్రకటనమును కడతటి పుటయందు చేర్చిరి. మొదటి పుటయందు రథబంధముతో కారదాస్త్రోక్త మొనరింపబడినది.

గీ॥ వరుసతో దుధిరోద్ధారి కర్తవ్యమన । దొరలు నొత్తురు, ప్రజలకు నొడవ మిగుల । భయము దుఃఖంబు, మెలయును ప్రదంబు । లనియె, కట్టెడు సకల విద్యావిదుండు॥

ఇదియే సంతకర్తవ్య సంక్షిప్తము.

ఈపంచాంగమునందు సకల విషయములును నిస్సందేహముగ వివరింపబడినది. గోత్రకా ప్రమాణోపయోగచక్రము, కష్టావరోధము శ్రీ సీతా రామప్రత్యక్ష ప్రకటన ప్రయాణమునయంతా దాది యోగములు మున్నగు విశేషములు చాటెగలవు. వీరికి శ్రీ మంత్రాలయ మహాధీశులగు శ్రీ నుకీతేంద్ర తీర్థ స్వామియును శ్రీ విశ్వానాథ పీఠాధిపులగు శ్రీ జగద్గురు శ్రీ విద్యావ్యాభారతస్వామియును ప్రధాన పోషకులుగా నున్నారు.

సరోజినీదేవిగారి గంభీరపన్యాసము

సరోజినీదేవిగారి పుణ్య లాహరీయం దొక గంభీరపన్యాసము గావించిరి. ఉపన్యాసము ముగియవచ్చుచు చాల రాత్రియైనను చలి యతిశీలముగ నున్నను కొలదిగ వర్షము గూడ గురియుచున్నను 100 మందికి పైగా ప్రేక్షకుల తీరించిరి. ప్రతీత సంతానముగా రధ్యక్షపీఠము కెన్నుకొనబడిరి. సరోజినీదేవిగారు జేడికపై నిలచునట్టికి సందేహాతరము అల్లాహా అక్కర సత్ శ్రీఅకల్ మహాత్మాగాంధీకి జే భారతమతము జే అనుభవముల నింగిముట్టెను.

సరోజినీ దేవిగారు

సరోజినీ దేవిగారు ప్రభుత్వమున తనకు పంజాబీ గాని హిందీగాని తెలియనందుకు విచారమును వెల్లిబిచ్చిరి. కాని ఈ సమయమున వదములచే గూర్చుబడు వాజ్మయము ప్రధానము కాదు. విభేదపూరిత మగు ప్రస్తుత సమయమున పరస్పరాన్యోన్యమును నెలకొల్పటకు మనస్ఫూర్తియగునగున పరస్పర మెరుక కరుచుకొనుభావ గావలయును. పరస్పర అనుమానములతోడను విభేదములతోడను బాధనందుచున్న పంజాబు హృదయమునకు కాంతిని సౌఖ్యమును కల్పించుటకు యత్నింపవలెను.

జలియన్వాలా బాగు

జలియన్వాలాబాగునందు హిందూమహమ్మదీయ రక్త క్షేపణ పరస్పర సమ్మిలితమై ధూమిపై ప్రవహించినప్పుడు నే నాంగ్ల జేతమున నుండిని. అవార్త వారు తెలిసినప్పుడు ఎన్నియో వందల వర్తకములనుండియు పరస్పరవిభేదములకును, పరస్పర సంకయములకును ఆశ్రయమును నీరెండు సంఘముల రక్తములను జేతగౌరవమునందు కలసి ప్రవహించె ననియును, ఇంతవరకును వారికి గలసంకయములను కలనములును ఈసంయుక్త మహా రక్తప్రవాహమునందు తుడిచివేట్టుకొనిపోయె ననియును గాధ ముగ విశ్వసించితిమి.

మత విభేదములు

అట్టితరీ, పంజాబు రాష్ట్రమునందు మతభేదములును కలనములును అధికముగనుండుట చాల విచారకరము. ఇట్టి కల నములను కల్పించి, స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు నియమింపబడిన పితృస్థాపనమున గడలిందివేయుటవలన, నామమహమ్మదీయ, హిందూ, సిక్కు, సోదరులు వివేకముతోడను జేతభక్తితోడను ప్రవర్తించు చుండిరాకే

సంజేతము

జేతవిముక్తి సాధనమున దృష్టియందుంచు కొనవలసి విజ్ఞాపన మొనర్చుటకు ఈ రాష్ట్రమునకువచ్చితిని. జేతనిత్వము గాంచి, జాతిగణియైనను, వర్ణవిభేదముల పోరాటములకు తావా సగక, జేతముయొక్క లాభమునకు భంగము గల్గింపవలెనని ఈరాష్ట్రీయులను ప్రార్థించుచున్నాను. జలియన్వాలా బాగు ఘోరముల యనంతరమే, భిలాఫతు ఉద్యమము ప్రారంభించుటవలన, ప్రకృతయొక్క గౌరవము రక్షించుటకును, మహమ్మదీయ పుణ్యస్థలముల కాపాడుటకును, ఫిరఖియొక్క ప్రతిష్ఠను సంరక్షించుటకును ఈ యుద్యమ ముడైకే పుడెను. ఇట్టి పరిత్రకార్యమునందు మహమ్మదీయుల ప్రకృత సలచి వారితో భుజముతో భుజము గలిపి పోరాడుటకు హిందువులు నడుములు కట్టిరి.

ఇరువురును కలసి శత్రువులతో పోరాడుట

హిందూ మహమ్మదీయుల బాధలను, లాభములను విడచియుటకు వీలులేదు. పంజాబునందు మాత్రమే హిందూ మహమ్మదీయులు తమ పరస్పరాన్యోన్యమును బాగుగ ప్రదర్శించుటకు తగినవీలు. పంజాబునందలి హిందువులను, పంజాబునందలి మహమ్మదీయులను, పంజాబునందలి సిక్కులను మాత్రమే అట్లు జేయువలెను. ఈమాడుసంఘముల వారిని ఇచ్చట సమాన లాభనష్టములుగలవు. అందుచే నిచ్చట వీరంద రన్యోన్యముగ నివసించ వలెను. అంతియగాక వీరి మువ్వరకును సమానశత్రువు గలదు. అతనితో వీరు నిరంతరము పోరాడవలసి యుండును. వీరు తమలా కాదు పోరాడుకొనుచుండిన యెడల, తమ సమానశత్రువు ప్రతిపక్షమునందుండినవలె జెలియవచ్చును. వీరు అందరును కలసి అన్యోన్యముగ తమ ప్రయత్నముల నెంచ ప్రయత్నము సాగించెదరా, వీరి విషయము దానిపై సాధారణజే యున్నది.

గాంధీ మహాత్ముని నమస్కరము

గాంధీ మహాత్ముడు, నాగపుర సమవేశమున దు, తన అసహాయోద్యమవిధానమును ప్రతిపాదించు నపుడు, పంజాబు రాష్ట్రము జేతక్షి నాసాతము వినియోగించి ఉద్యమమును జయప్రథ మొనర్చుటకు సహాయపడునని సమ్మియించెను. ధీమతస్సుడుగాంతి నజేత్తింపుచుందురు. పరస్పర అన్యోన్యభావముల పెంపొందించుటకు ప్రయత్నించు చుందురు. దాస్యభావ పూరిత హృదయము లెల్లవృథాను, నీచమును, విరోధమును, స్వార్థపరత్వమును, వివాదములను అధిక మొనర్చు సామన పడుదురు. ఇట్టి పరస్పర కలనములను సధిక మొనర్చు ప్రయత్నమువారు చాలమంది యుందురు.

కలన మా ప్రవేశ కరులు

అంతర్వర్ణ వివాదములను కలనములను ప్రేరేపించువారు ప్రపంచము దంతటనుగలరు. స్వేచ్ఛకొరకు పోరాడు ప్రతిజాతి యును ఇట్టివారి నణచుటకు ప్రయత్నములు సలపవలసియున్నది. పోలందు, బర్లందు, గిను, ఈజిప్టు ప్రాంతములలో చరిత్రముల గాంచుడు. ఇట్టివారు వాని యన్నిటియందును గాన నగుదురు. కాని స్వాతంత్ర్య సంగ్రామమునందు దిగువీరులు తమ దృష్టిని స్వాతంత్ర్య పతాకముపైనే కేంద్రీకరింపవలెను. తుడి ఎడమల జూడరాదు. వెనుకకు జూడరాదు. ఎట్టి భయములకును, పూరిత విభ్రాంతులకును, వశముగాక సంపూర్ణ శైర్యముతో ముందుకు నడువవలెను.

పంజాబు ఔన్నత్యము

భారతజేతమున కెల్ల పంజాబు కేవలసామన నాకమించి యున్నది. ఆర్యావర్తము యొక్క ప్రాచీనభాగమున కిదియే జన్మస్థానము. వీరు తమ ఆదిమ ప్రతిభను, ఆదిమాన్వత్వమును తిరిగి పొందవలె ననియెడల అదుకొరకు గొప్ప ప్రయత్నముల నొనర్చవలెను.

ప్రతి పంజాబీయనును ఆతడు హిందువైనను, మహమ్మదీయుడైనను, సిక్కులయినను సతే— పాచీన్నాత్మ రక్తము ప్రవహించుచున్నది. వీరికి వంశపారంపర్యముగా వచ్చిన ఈ యాన్వత్వమును బలపానర్థ్యములను, స్వరాజ్య పోరాటమునకు వినియోగింపవలె, అన్యోన్యవివాదములందు వ్యర్థ మొనర్చుకొనినయెడల తమధర్మమునకు ప్రోహ మొనర్చినవారయ్యెను మహమ్మదీయులకు

మహమ్మదీయులు హిందువులతోకలసి పనిజేయుదు. హిందువులతో విరోధము వెట్టుకొనినయెడల మీరు నిరంకుశాధికార వర్ణమువారికి బలమును చేకూర్చిన వారగుదురు అట్టితరీ మార్గము మార్చుకొనుటకు రక్షించుకొనగలరు? ఇతిఫాయెక్క అధికాంము నెట్లు నిలువనేర్తురు? భారతజేతమున స్వరాజ్యమును నెలకొల్పిన యెడలనే మీరు మార్పూర్తి మార్పూర్తియను తిరిగి సంపాదించుకొనగలరు. మీరే దాస్యమునందున్న యెడల, విడచి యెడల యెడలనే అతిఫాయెక్క రక్షించనేర్తురు? మీరు అంతర్వర్ణ పోరాటములను ప్రేరేపించినయెడల మీకొనగలదిన కక్షిని గరిగా నుపయోగించ నందులకు భగవంతునియెడల మీరు సమాధానము నీయవలసియుండును. ప్రభుత్వమునందు కొన్నియు దోర్తిగముల సధికముగ సంపాదించి నంశమాత్రమున ఇస్లాము అభివృద్ధి నొందజాలదు. భారతజేతము దాలో ఇస్లాముఅనియు కేమాలు జెప్పగావించిని. అందుచే మీరు భారతజేతమునకు మీ హృదయములందు ప్రభువుస్థానము నొసగవలెను. వీరందరును ఇంతకంటె సధిక సత్కరుండులను, బలవంతులను అను మహమ్మదీయులగుట కెత్తింతురుగాక.

హిందువులకు

త్యాగమును, నిష్కామతయను మీ మతముయొక్క ప్రధాన సూత్రములు. అధికారులు తమ బిల్లులపై వేరెటు భుక్తములగు లాభముకొనకొరకు మీరెందుకు పోట్లాడవలెను? మహమ్మదీయులే అన్నియును వీసికొనుచుండిరి మనమునందు పోగులనెల! పంజాబునందు హిందువు లల్పసంఖ్యాకులైనను జేతమును దిశరప్రాంతములందు వీరిసంఖ్య చాలఅధికము. అందుచే మీరు సత్కృతులై యుండవలెను పరస్పర విశ్వాసమును పెంపొందించుటకు మీరెత్తింపవలెను. తనయొక్క లాభములను మహమ్మదీయుల లాభములను, సమానమే యను విషయము నందు మహమ్మదీయులను సమ్మించ వలెను. మహమ్మదీయులందరి యను మూస మును బాధ్రోలుట వినిపి. హిందువులను మహమ్మదీయులను, సిక్కులను మేలవేరు భావమును తొలగించినపుడే స్వరాజ్యమును స్థాపింపవలెను. హిందూసంఘ సేనాబుజేయుటను నేను నిరసించుట లేదు. కాని, హిందువులందైర్భావమును అభివృద్ధిజేయుట వారిబలము నెక్కువజేయుట వారి పూర్వ జ్ఞాన్వత్వమును తిరిగి సంపాదించి జేతము సభివృద్ధిపరుచుట, మహమ్మదీయు, సిక్కుసోదరులకు సహాయమొనర్చుట మొదలగునవి మాత్రమే వీరి యాదర్శముగ నుండవలెను.

స్వరాజ్యముననేమి

మనజేతమునందు మనము యజమానులగు నందరతననుట యే స్వరాజ్యముయొక్క అర్థము. ఇతివలయెంద్ర కూలివారిరతన, భాసినీకులరతన నుండవలెను. మనము మనజేతమున మానవులవలె జీవితమును నడపుటయే స్వరాజ్యముయొక్క అర్థము. మక్కులరతన పిల్లలరతన జీవించుట కాదు. మీగురుద్యామముల స్వేచ్ఛనున్నవా? భిలాఫతు నుగ్రీతముగనున్నవా? ప్రతి విషయమునందును, విడచి నిరంకుశాధికార వర్ణముచే నియమింపబడిన నిబంధనలచే, మన చేతులను కాళ్లను కట్టివేయబడియున్నవి.

విదేశీయ పరిపాలనకు పునాది

జేతీయులయందలి పరస్పర కలనముల పునాదులైననే విదేశీయ ప్రభుత్వములు నిర్మించబడెనని గత రె.దుమూడు శతాబ్దములందలి భారతజేత చరిత్రవలన యాధిగా తెలియునగును. పంజాబు రాష్ట్రమునందు ఒకమూలకైనను జాలని, పోలందు, బెల్జియము, బర్లందు, ఫిన్లెండు జేతములు స్వతంత్ర జేతములగు నందుటకు గారణమేమి? ఈ రాష్ట్రములందు జాతీయోత్సాహము గలదు. జేతభక్తియు వికృతయు గలదు. ఈ రాష్ట్రములందు జాతీయగౌరవభావము చాలఎక్కువ. అందుచే వారొక్క దినమునకైనను విదేశీయ పరిపాలనను సహించజాలరు.

స్వరాజ్యమునకు ప్రధానసాధనము

ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారిచే మానముద్ర విధింపబడిన గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యమునకు నాల్గు ముఖ్యసాధనముల నిరూపించెను. అందు మొట్ట మొదటిది జాతీయోత్సాహ. ఎక్కడ జాతీయ మహమ్మదీయులు తమకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గోరుచున్నారు. ఇక్కలు హిందువులనుగాని, మహమ్మదీయులనుగాని విశ్వసించుటలేదు. తమ సంఘమునకు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము గావలెనని గోరుచున్నారు. మహమ్మదీయులనుండి తమ దాము రక్షించుకొనుటకు హిందువులు హిందూసంఘల నేర్పరుచుకొనుచుండిరి. ఇట్టి క్వనసరములు చాల విచారకరమైనవి. ఇట్టి పరస్పరానుమానములు వ్యాపించియున్నంత కాలమును వారు దాస్యబంధములందే యుండును. మీరెప్పుడును కలయించెనను స్వరాజ్యము నభిలషింపజాలరు. సుకుచిత్ర హృదయములను, స్వార్థపరా యజులను స్వాతంత్ర్యముండజాలదు.

నేను మహమ్మదీయ సంఘమునందలి పారశ్రీని, బ్రాహ్మణవర్ణ సంజాతనయునను మహమ్మదీయ శ్రీల యొక భాములందు వెలిగితిని. అందుచే హిందువుల యెడలను, మహమ్మదీయుల యెడలను నాకు సమాన గౌరవముగలదు మీరును జీరుప్రతిగుల నిజపుకొనవలె ననియెడల, ముస్తాఫాకెములు పాషా ఇద్దముయొక్క ప్రతిష్ఠను నిలుపుటకెత్తింపును.

కామముకుందదాసుగారు

వించిపేట, బెజవాడ.

వీరిజీవితమును విపులముగ పరియోకవృత్తు (నాయదలం చితిమి. ప్రస్తుతము రెండుమూడు విషయములనుమాత్రము వెలుపుదుము. మన యాంధ్రజేతమున కూనే మహాత్ముని యభివ్రత వైద్యకాస్త్రమును, ముఖ్యైఖరివిద్యను ప్రభుత్వమున జక్కగ ఉద్ధరించి మిక్కిలి యనుభవము నార్జించినవారు వీరే. మేమిరిగినంతవరకు మన యాంధ్రజేతమున ముఖ్యైఖరివిద్యయొక్క ప్రముఖులగువారు మా కేవలము గాన్పించలేదు. వీరు సుప్రసిద్ధులగు నాయుర్వేదవైద్యులు. కూనే మహాత్ముడు బోధించిన రోగావైద్య కీర్ధాంతము నంతయు జక్కగ గ్రహించి బౌద్ధవైద్య వైద్య మనర్థకాయమును రాక్షసకృత్వమును బాపకార్యమునై యున్నదిని దృఢముగ భావించి వంశపారంపర్యముగ వచ్చుచున్నట్టియు, అందలకొని రూఢ్యముల నాదాయము నిచ్చుచున్నట్టియు, గౌరవనీయమైనట్టియు వైద్యవృత్తిని విస్తరించి వేల కొలది నిజవగల యావధములన్నిటిని లెచుబెట్టెడి. తిరుపతి కానేను మత ప్రచారమున యప్పటికి తమయెంద్ర 5, 6 వేలరూప్యముల వీరికి రీతుల వ్యయపరచినను యక్కలపు జనులమాధ్యక్షములన తమ ప్రయత్నము ఫలింపకపోయెను. ఇప్పుడై నొక యభివైద్యకాలము స్థాపించ నభిలాష గలిగియున్నను తగిన తీధనము లేకపోవుటవలన నేమియు చేయజాలక తమకీర్తిని కూనే వైద్యులను వ్యాపింపజేయుచున్నారు.

కానేను మతవిద్యమును యథార్థముగ గ్రహింప దలచితిరేని వీరినే యాశ్రయింపవలెను.

ముఖ్యైఖరివిద్య వీరియెంద్రనే సభ్యసంపదలెను. మరెయొకరు మనయాంధ్రజేతమున నున్నటులదోచదు. కానేనుమతాభిమానులగు భగవద్దేవుడు వీరికి తగుప్రార్థనాము సమర్పించి యాధిపత్యము క్రింద నొక బలవంత రాష్ట్రమును స్థాపించి భారతీయుల కృతజ్ఞతకు బాతుల యొందుగాక!

—మే నేజరు, (కృష్ణ)

తామర తైలము - తామర, తిరు, గజ్జికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూతినాశకములగు చాల మంచిమందుతో తయారు చేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-కి 0-6-0. అమృతాంజనము డిప్లో, నుదరాను

బీజ్ బండ్

బీజ్ బండ్: - త్రి రుమాత పుచ్చుకొనిన యెంత పలుచబడిన వీర్యముననూ రెండుగంటలలో స్తంభించి అధికమయిన రతి సౌఖ్యమునిచ్చును. కావలసినవృద్ధుల కొంచెం నిమ్మపండురసము త్రావినవెంటనే వీర్యస్థులన మవును. పులుసు లేని భోజనం చేయవలెను. బీజ్ బండ్: - మూడురోజులు రెండుపూటలు పాలతో పుచ్చుకొనిన ధారగాబోవు వీర్యము(కుక్కు) నప్తమయిననూ తప్పక కట్టుకు. బీజ్ బండ్: - 15 రోజులు పాలతో రెండుపూటలు పుచ్చు కొనిన జారత్వాది దురభ్యాసములకలన కలిగిన నపుంసకత్వము పోయి మరల యవ్వనులగుదురు. అనేకులచే శరీరీంచ 1-డి స్తంభి కట్టులు పొందియున్నది. మేము విశేషించి ప్రాణుల నక్కరలేదు ఒకసారి తెప్పించి వాడినచో మీకే తెలి యును. ఈ తైలములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రల బొవధము సీసా 1-కి రు. 2-0-0 వి. కి. ఖర్చులు చేరు.

ఆర్యవైద్యాశ్రమం, 38, బై రాగిమఠంవిధి. మద్రాసు.

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయము

1 జాతకచక్రము, పండలియొక్క నకలుగాని 2 పుట్టినతేదీ, జననకాల ఘడియలుగాని, 3 జాతకుని జన్మనామము వ్రాస్తూవు వయస్సు, మాత ఉత్తరం వ్రాయు సమయముగాని, పంపినయెడల ద్వారకభార ఫలములును, అందలి విశేషాంశ ములును వి. పి. గా 1-4-0 రు పంపబడును. అది నచ్చినయెడల మహాదశాంశరీతిగల పూర్వాజాతకము రు 5-0-0 వ్రాయబడు ను. ముందు రూ 2 అడ్డాన్ను పంపవలెను. మొత్తంమీద ఒక సంవత్సరముందు జరగజోవుఫలము నెలవారీగా వ్రాయుటకు 1-4-0 ఆగును.

జాతకమార్తాండము

రెండవ భాగము

ఇది 800 పేజీలగుల గ్రంథము. దీనియందు లగ్నస్థులము, గ్రహస్థులము మొదలగు విశేషాంశములన్నియు వ్రాయ బడినవి దీనివల వి. పి. ఖర్చులు సహా రు 2-4-0. కేట్రాగుడుచితిను.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి "దైవజ్ఞుడు" గోపాలపురం, కొత్తపేటపొమ్మ గోదావరిజిల్లా.

త్యరపడుదు!! మించిపోవును !!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ టిక్కెట్లు 550 మాత్ర మేయున్నవి

2750 టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి రు 16,500 లకు మేడ లాటరీ

మీ అదృష్టమును } ఘోరము 3300 టిక్కెట్లు } ఇదియేతగిన }
పరీక్షించుకొనటకు } టిక్కెట్లు రు 5 లు మాత్ర మే. } తరుణము

ఆర్యులారా! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు నెడలనూరులోని నాతాలూరు మ్యూనిసిపల్ రెం 148 రు గల రెండంతస్తులమేడ అద్దాల వీరువాల ఫిట్టింగు సహా గవర్నమెంటువారికి తెలియజేసినమీదట లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 2500 టిక్కెట్లు ఖర్చుపడినవి. 800 టిక్కెట్లు మాత్రమేకలవు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు తర్వాతదేనివో దొరకవు.

2. టిక్కెట్లు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపేతేదీయున్న ప్రదేశమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ లోను, స్వరాజ్య ప్రతికాన, ప్రచురపరచి గొప్పయందొగ్గులు, నెడ్లమునుమొలయెడుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును.

3. ఈ టిక్కెట్లకల్ల వసూలయ్యే సామ్యులో రోజుంట్ల కవివన్ వగయరా ఖర్చులపోను మిగతాసామ్యు లాటరీ వేయవరకు ఏలూరు నెంట్లో కో అపరేటీవు బ్యాంకిలో నుంచబడును.

4. ఈ వేడవ తనఖాలు వగయరాలతో. లాటరీలో గెలుపొందినవారు వెంటనే తమస్వంతఖర్చులతోక్రమ ప్రాంత ప్రాంతము వ్రాయించుకొని రిజిస్టరీ చేయించుకో వలెను.

5. టిక్కెట్లు కావలసినవారు రిజిస్టరీ, నివాసము స్పష్టముగ్రహసి టిక్కెట్లు 1-కి రు 5-0-0 చొ" నా మేర మజిగార్డురు చేసినయెడల వెంటనే టిక్కెట్లు తిరుగుటపాలో కప్పబడును. 10 టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొను వారికి ఒకటిక్కెట్లు కమివనుగా నిక్కబడును.

6. టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపడపు. పోస్టుఖర్చులు పంపినచే జవాబు యివ్వబడును. మద్రాసునుండి టిక్కెట్లు ఈ దిగువ తెలుపబడిన విలాసములలోనుండువారివద్ద దొరకును

(1) వి. శేషశిరిరావుపంతులుగారు, నబావడిట, ఆంధ్రప్రదేశ్ 7 తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు.

(2) పి. వి. నారాయణస్వామిచాయలు, మాజేటి నుబ్బువ్యక్తంపేసి, 97, గడ్డంగిపిడి, మద్రాసు. మద్రాసునివాసుల సౌకర్యార్థమై ఈయెక్కటలు చేయబడినది.

బయటపూరిలో నుండువారు టిక్కెట్లును రిజిస్టర్ల మూలముగా పంపుటై 0-4-0 లు అధికముగా పంపవలెను.

ఏలూరు మాటూరి సర్వేశం, మేడమార్కుదారుడు. 1-1-1928

ముఖ్య గమనింపు (2949)

యోగ్యతావ్రములు

నేను పేగుల సంబంధమైన వ్యాధితో 7 సంవత్సరములనుండి బాధపడుచుంటిని. బెనారస్ సిటి దుర్గా మెడికల్ హాల్ వాలెంటిన్ ఆనెడి స్పెషల్ బొవధమును సేవించిన తరు వాత స్వస్తమయ్యెను. (4)

ఉజయిని } ఎల్. సి. కపూర్,
28-9-18 } తల్ ప్రాసెస్.

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

కావలసిన వారాయుజ్జ కేశవజీ, (8198) 27, చివానూరురోడ్డు, మద్రాసు.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలులపాలిటి సంతాపి: - మేనాను, నిక్కాళి, స్వస్థము, నిశ్చిత్తము, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని వారికి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని తాన ప్లా ప్రిని, కలిగించు వర్తనసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును 20 రు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జ్ 0-8-0 (8851)

రోజుపున్న లేహ్యము: - ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాణము. 15 రు|| డబ్బీ రు 0-10-0. వి. పి. చార్జ్ 0-7-0

పి. కి. పి. అంతుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా

"మంగలి కత్తులు"

కప్ప తాళములు.

ఆంధ్రసాహిత్యచే చేయబడినది. ప్రాశస్త్యపొందు.

వెంటనే ధరల క్యాటలాగును వ్రాయును.

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టర్లు అండ్ లాక్ షేకర్లు etc.

కెన్డాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలిగ్రాఫిక్ అప్రెంటిస్: "ఇండిస్ట్రీస్" కెన్డాపురం.

మలయచందనము

గవేరియా అను తెగలోగలనకు తరచుగా

కథ్యము లేదు. పిలికారీలో కని లేదు.

ఎలుపు, రెలుపు, కచ్చు, అను మూడు

విధముల తెగలోగలను 1. చి

పూటలలో మున్నును. శ్రీలంకాలో

వ్యాధులకు కూడ ఇది రాకొనును. (51) డబ్బీ 1 కి రు 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా).

రూ 250 లు బహుమానములు

చమత్కారగణితము (యూక్లిడ్ టెక్నీలు) పుస్తకములో

ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరములు వ్రాయుటలో మొదటివారుగా గ

డలేనివానికి రూ 116 బహుమాన మియ్యబడును. ద్వితీయ

బహుమతి రు 50 లు, తృతీయబహుమతి రు 25 లు, ఇట్లన్ని

10 బహుమతులు ఉండును. ఈ బహుమానము కొరకు శ్రీలు పురు

షులు ప్రతివారును ప్రయత్నము చేయవచ్చును. ఎవరియిందో వారు

కూర్చుండి మీరు తెలియనిది యితరుల నడిగి తెలిసికొనికూడ

గ్రంథమందిన 8 మాసములలో శరీర ప్రశ్నలకు సదుత్తరములు

వ్రాయవచ్చును. చమత్కారగణితము యూక్లిడ్ టెక్నీలు ప్రశ్న

పుస్తకమును కొనిన ప్రతివారును శరీరప్రశ్నలకు, శరీరలో

గలిగినవారి పేర్లను ప్రచురించుచు, యీ పుస్తకమును కొనిన

ప్రతివానికి వెనుక ప్రత్యుత్తరముల పుస్తకము ఉచితముగా పంప

బడును. చమత్కారగణితము (యూక్లిడ్ టెక్నీలు) శరీరప్రశ్నల

పుస్తకము వెల రూ 1. రూ 1 తక్కువమేమనగా పంపిన మీపేరు

రిజిస్టరు చేసికొని మీ నెంబరుతో దానిని పంపించును.

పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు,

బంగళా, గుంటూరుజిల్లా